

גליון מס' 66

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת קורח תשפ"א

כיקרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

כיוון דנפק מפומיה דרבי

השאלות של קורח
הגה"ח הרב יואל כהן

אבן השתייה
חסידות לדף היומי

לימוד שמביא לידי מעשה
הגה"ח הרב שניאור זלמן גופין

ערב יום ההילולא ג' תמוז, צרור סיפורי מופת
מפעיימים בגוף ראשון • וגם: חוות דעתו הבהירה
של כ"ק אדמו"ר זי"ע, באגרת מיוחדת לחותנו הגדול,
כ"ק אדמו"ר הרי"צ זי"ע, על חשיבות המופתים בדורנו

פרשת קורח

שלוש הטענות של קורח

קורח נטפל בעיקר לקו השמאלי, השייך למעשה הגשמי, ולכן כל האותיות ק' ר' ח' דומות לאות ה' אבל שונות ממנה בקו השמאלי: ק - הקו השמאלי יורד נמוך יותר מהקו הימני. ר - הקו השמאלי חסר לגמרי. ח - הקו השמאלי עולה ומתחבר לגג.

והביאור בזה: עבודת ה' מתחלקת לשני תחומים, גשמיות ורוחניות. קיום המצוות הוא בעיקר במעשה ולכן שייך לתחום הגשמי, ואילו לימוד התורה הוא במחשבה ובדיבור, ולכן שייך לרוחניות. רובד נוסף, נעלה יותר, קיים בתחום הרוחני - כוונה ודבקות, אהבת ה' ויראת ה'. שני התחומים האלה מתחלקים באופן כללי ל'ישובי אוהל' ו'בעלי עסק'. יושבי אוהל - עוסקים בעיקר בתחום הרוחני, בלימוד התורה, ויש מהם המתמסרים גם לעבודה שבלב באהבה ויראה; ואילו בעלי עסק עוסקים בעניינים גשמיים, ועיקר עבודתם היא במצוות מעשיות.

כל אות מסמלת טענה

וכאן צריך לדעת שלושה דברים על היחס הנכון שבין הגשמיות לרוחניות, והם רמוזים בצורת האות ה':

א. באות ה' הקו השמאלי קיים, בניגוד לאות ר'. משמעות הדבר, שבעבודת ה' מוכרח להיות מעשה בפועל, מעשה גשמי. יושב אוהל עלול לחשוב, שהואיל והוא עוסק בתורה, ויותר מזה, יש לו כוונה ודבקות, אהבה ויראה - דיי בכך ואין לו צורך בקיום המצוות במעשה בפועל. על כך מורה הרגל השמאלי, שיש הכרח בקיום המצוות המעשיות דווקא. ואדרבה, "לא המדרש עיקר אלא המעשה": אם אדם ילמד ויכוון את כל הכוונות של מצוות תפילין, אבל לא יניח תפילין בפועל - לא פעל מאומה, ואילו יהודי המניח תפילין במעשה גשמי - קיים את המצווה.

ב. באות ה', בניגוד לאות ק', הקו השמאלי אינו יורד תחת הקו הימני. משמעות הדבר, שעם כל החשיבות שבמעשה הגשמי, צריך

המדרש מספר כיצד התחיל קורח את מחלוקתו: "'ויקח קורח' - מה כתיב למעלה מן העניין? 'ועשו להם ציצית', קפץ קורח ואמר למשה: טלית שכולה תכלת, מהו שתהא פטורה מן הציצית? אמר לו: חייבת בציצית. אמר לו קורח: טלית שכולה תכלת אין פוטרת עצמה, ארבע חוטיין פוטרות אותה?! "אחר-כך המשיך קורח ושאל: "בית מלא ספרים, מהו שיהא פטור מן המזוזה? אמר לו: חייב במזוזה. אמר לו: כל התורה כולה רע"ה פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת (ויש גירסה: שתי פרשיות) שבמזוזה פוטרת את הבית?! " (במדב"ר יח, ג).

מה הייתה כוונת קורח בטענות על ציצית ומזוזה, ומה שייכותן לערעור שלו על כהונת אהרן? מבארים המפרשים: "לא היה קורח עיקר כוונתו על הטלית בלבד, אלא שהיה סבור שמשע ישיב שטלית שכולה תכלת פטורה, והיה רוצה להשיב: אם כן, אין צריכין אנו לכהן גדול. כמו שטלית שכולה תכלת פטורה מן הציצית, הכי נמי כל העדה כולם קדושים ואין אנו צריכין לכהן גדול" (גור"א).

לפי זה טענת קורח בכל שלושת העניינים - שטלית שכולה תכלת פטורה מציצית, שביט מלא ספרים פטור ממזוזה, ושעדת ישראל אינה זקוקה לכהן גדול - מבוססת על עקרון אחד. אם כן, אחרי שקורח ראה שמשע אינו מקבל את סברתו, וענה שגם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית, מדוע המשיך לשאול על בית מלא ספרים? גם לא מובנת השאלה "טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית". טלית שכולה תכלת יכולה אולי לפטור מפתיל התכלת, אבל למה שתפטור מן הציצית? ("מה עניין ציצית עם התכלת? מצוות ציצית מצווה בפני עצמה ומצוות תכלת מצווה בפני עצמה" ר"מ).

נקודת הביאור בזה היא, שמדובר למעשה בשלוש טענות נפרדות [ומובא על זה רמז, שלכן כשבני קורח שבו בתשובה אמרו "משה אמת ותורתו אמת" (ראה ב"ב עד, א ועוד); 'אמת' - ראשי תיבות: אהרן מזוזה תכלת].

שלושה קווים

מחלוקת קורח באה לידי ביטוי בשמו: 'קרח', המורכב משלוש האותיות ק' ר' ח'. חז"ל אומרים: "העולם הזה נברא בה"י" (מנחות כט, ב). צורתה של האות ה' רומזת על הסדר הנכון הקיים בעולם הזה. קורח רצה להפר סדר זה, ולכן כל האותיות של שמו, ק' ר' ח', דומות בצורתן לאות ה' אבל שונות ממנה, כדלהלן.

על צורת האות ה' מוסבר בחסידות: "צורת הה' הוא - שלושה קווים, שני קווים מחוברים, שהם בחינת מחשבה ודיבור, וקו השלישי הוא בחינת מעשה" (תורה אור צה, ב). הקו העליון, גג הה' - מורה על המחשבה שהיא רוחנית לגמרי. הקו הימני מורה על הדיבור, שהוא אמנם נחות יותר מהמחשבה, אבל גם הוא רוחני. לכן שניהם מחוברים, שכן הם שייכים לתחום הרוחני. הקו השמאלי מורה על מעשה גשמי, ולכן יש הפסק בינו לבין הגג (ראה שו"ע או"ח סל"ו), המורה על נחיתותו של המעשה הגשמי לגבי הרוחניות.

טוען קורח: "טלית שכולה תכלת תהא פטורה מציצית". לשם מה

צריך את הציצית, העבודה הרוחנית בלימוד התורה והתעוררות

אהבה ויראה? מספיקה הטלית, האור המקיף, הנמשך על-ידי

מעשה המצוות

שתורגש במעשה השפעתה של הרוחניות. יהודי עלול לחשוב שמכיוון שמעשה הוא העיקר, אין חשיבות כל-כך לידיעת התורה והלכות המצוות, והעיקר הוא הקיום בפועל. עלול להיווצר מצב שהוא עוסק במצוות מעשיות בהתלהבות ומבקש להדר בהן, אבל מכיוון שאינו בקי בהלכה אין הוא יודע במה ואיך להדר, ומעשיו אינם על-פי הדין, כמאמר "לא עם הארץ חסיד". לכן חשוב להדגיש שהקו השמאלי, המעשה, אסור שירד נמוך מדי, אלא עליו לקבל את ההשפעה וההדרכה מהתורה, מהלימוד הרוחני.

רובד נעלה יותר יש בנקודה זו, שנוסף על ידיעת הלכות המצווה

הוא חדרור באמונה והתבטלות אישית, אלא יש הכרח בעבודה פנימית – לימוד והבנה, והתבוננות פנימית ומפורטת, עד שהדברים יחדרו באדם ויעוררו בו רגש פנימי של אהבה ויראה.

“בית מלא ספרים” – כאן טוען קורח טענה הפוכה: יהודי יושב אוהל, שהוא “בית מלא ספרים”, שקוע כל כולו בלימוד התורה – “יהא פטור מן המזווה”! לשם הוא זקוק לקיום מצוות המזווה הגשמית? הלוא הוא עסוק ברוחניות?

טענה זו היא בדוגמת האות ר', שבה הקו השמאלי נעדר. כלומר, אין הכרח במצוות מעשיות. ענה לו משה: “חייב במזווה”. יש הכרח בקיום המצוות במעשה בפועל, ואדרבה, המעשה הוא העיקר כנ”ל.

כהונת אהרן – בזה התבטאה עיקר מחלוקת קורח. טענתו היא: נניח שאכן צריך מעשה, ושכמעשה צריכה להיות מורגשת השפעה רוחנית, אבל למה שיהיה ‘הפסק’ בין הקו השמאלי לגג? למה צריך היהודי הפשוט העוסק במצוות להרגיש נחות, ולהיות בצימאון ותשוקה לרוחניות?

ענה לו משה: “חייבת בציצית”. קיום המצוות לבדו לא מספיק, גם אם הוא חדרור באמונה והתבטלות אישית. יש הכרח בעבודה פנימית – לימוד והבנה, והתבוננות פנימית ומפורטת, עד שהדברים יחדרו באדם

וזו הייתה המחלוקת על כהונת אהרן. עניינו של אהרן כהן גדול הוא “בהעלותך את הנרות”. ‘הנרות’ הם נשמות ישראל, כמו שכתוב “נר ה’ נשמת אדם”. אהרן פעל ‘העלאה’ בנשמות ישראל, עורר בהם רגש של ‘רצוא’, צימאון ותשוקה להימשך למעלה, לרוחניות. טוען קורח: “כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה’”, הם לומדים תורה ומקיימים מצוות מתוך אהבה ויראה, ואם כן “ומדוע תתנשא”, מה הצורך ‘לנשא’, להעלות ולרומם את נשמות ישראל למעלה מעלה, ולהוסיף ולעורר בהם צימאון ותשוקה לרוחניות, שזו פעולתו של אהרן הכהן?

ואולם הקב”ה ביטל את טענת קורח וחזק את מעמדו של אהרן הכהן, שכן יש הכרח בצימאון ותשוקה תמידית למעלה מעלה אל הרוחניות.

טעות שקשה להכיר בה

מכל שלוש הטענות שפורטו לעיל, הטענה המבוארת במפורש בכתובים היא מחלוקת קורח על כהונת אהרן, ומוזה מובן שזו עיקר מחלוקת קורח והיא הקשה מכולן, ואילו הטענות על “טלית שכולה תכלת” ו“בית מלא ספרים”, המוזכרות בדברי חז”ל, היו רק הקדמה לכך. הסבר הדבר:

כשחסר ליהודי בקיום המצוות – הוא יודע שהתנהגותו אינה כראוי. גם כשהוא מקיים את המצוות בלי ידיעת ההלכות, או ללא כוונה ורגש כלל – הוא יודע שזה אינו כראוי. לכן יש תקווה שהאדם יתעשת ויעשה תשובה. אבל כאשר הוא מקיים את המצוות וגם לומד תורה ועושה זאת מתוך כוונה ורגש, אלא שאין הוא מרגיש את נחיתותו, וחסר לו הצימאון והתשוקה להימשך למעלה יותר – הוא עלול לחשוב לעצמו: מה כל כך נורא בזה? על בעיה כזאת קשה יותר להניח שהאדם יעשה תשובה. לכן עיקר הסיפור בתורה הוא בנוגע למחלוקת על כהונת אהרן, הטענה “כולם קדושים... ומדוע תתנשא”, שכן זו הנקודה שדורשת את ההדגשה הגדולה ביותר.

וזהו ההוראה שלמדים מפרשה זו בעבודת ה’, ההבהרה וההכוונה בנוגע לכל שלושת הדברים: לא מספיק לימוד התורה והכוונה והרגש, אלא צריך להיות מעשה המצוות בגשמיות דווקא; ומאידך גיסא, המעשה צריך להיות מתאים ללימוד התורה, וחדור בכוונה ורגש רוחניים; וגם אחרי כל זה על האדם לחוש צימאון ותשוקה תמידיים לעלות ולהתעלות מעלה מעלה, להתקרב ולדבוק ברוחניות באלוקות.

(ע”פ לקוטי שיחות כרך ח, עמ’ 102 –

אוצר לקוטי שיחות במדבר שיחה ד לפרשת קורח)

יש להשתדל גם שתורגש בקיום המצווה ההשפעה והחיות של כוונת המצוות, הדבקות, האהבה והיראה. כמאמר “מצווה בלא כוונה, כגוף בלא נשמה”.

ג. באות ה’, בניגוד לאות ח’, יש הפסק בין הקו השמאלי והגג. הפסק זה יש לו חשיבות בעבודת ה’. על בעל עסק להכיר את מקומו, לדעת את מעלת הרוחניות, ולהשתוקק לעסוק בעבודה רוחנית.

אכן, לפעמים מבואר שיש מעלה מסוימת בבעל עסק על יושב אוהל, שבעל עסק מוצא את הקב”ה “בחור” (“אמצאך בחור”, שיר השירים ח, א), והוא רואה השגחה פרטית במוחש, בעולם הזה הגשמי. ובלשון רבנו הזקן: “הבעלי עסקים ימצאוהו בחור... הוא מעורר וממשיך ממקום גבוה מאד... וזהו עניין שזבולון קודם ליששכר” (תורה אור פ, ג). בעקבות זאת עלול בעל עסק לחשוב שאם כך אין הוא צריך להרגיש נחיתות, ואינו צריך להתקנא ביושב אוהל ולהשתוקק ללימוד התורה ועבודת התפילה...

לכן חשוב המסר של האות ה’: אל לה לרגל השמאלית, המעשה הגשמי, ‘לטפס’ למעלה מדי. עליו לזכור שיש הפסק בינו לבין הגג; שהוא נמצא למטה. ודווקא כאשר יידע את מקומו וישתוקק לרוחניות, לעלות ולהתעלות, תהיה הנהגתו כבעל עסק כראוי ותשיג את מעלתה. תשוקה זו של הבעל עסק צריכה להתבטא בפועל: עליו להתגעגע ללימוד התורה, וצריך להפריע לו למה לא זכה להיות יושב אוהל. הגעגועים האלה צריכים לגרום שמדי פעם אכן “גזול” מזמני העסקים וישב ללמוד כמה שעות רצופות. וכמו-כן גם יושב אוהל, העוסק בלימוד, צריך להתגעגע לרוחניות נעלית יותר, ולפנות מזמני הלימוד לעיסוק בעניין בספרי חסידות, בהתבוננות בענייני אלוקות ובהתעוררות אהבה ויראה.

הניסיון להפר את היחס

כאמור, קורח נטפל לקו השמאלי של הה’, לעניין המעשה, ורצה להפר את היחס הנכון שבינה לבין הרוחניות. ובוזה שלושה אופנים, כנגד שלוש האותיות של שמו:

א. מלכתחילה רצה קורח שלא יהיה הכרח במעשה גשמי כלל, ושהמחשבה והדיבור הרוחניים יספיקו בעבודת ה’, בדוגמת האות ר’, שבה הקו השמאלי לגמרי אינו קיים. ב. אם הדבר לא יעלה בידו ויאלץ להסכים כי המעשה הכרחי, אין הוא רוצה שהמעשה יהיה תלוי בהשפעה רוחנית, אלא יתקיים כמציאות עצמאית, בדוגמת האות ק’, שבה הרגל השמאלית יורדת תחת הקו הימני. ג. ואם גם זה לא יעלה בידו, שתתבטל לפחות הדרישה לתשוקה של הגשמיות אל הרוחניות, אלא המעשה הגשמי יהיה בעל חשיבות שווה לרוחניות, בדוגמת האות ח’, שבה אין הפסק בין הקו השמאלי לגג.

שלושת העניינים האלה מקבילים לשלוש הטענות של קורח: א. “טלית שכולה תכלת שתהא פטורה מן הציצית”; ב. “בית מלא ספרים שיהא פטור מן המזווה”. ג. המחלוקת על כהונת אהרן, “כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשא”.

והביאור בזה:

“טלית שכולה תכלת” – מבואר בקבלה ובחסידות (פרי עץ חיים שער הציצית. לקוטי תורה פרשתנו. דרך מצותיך מצוות ציצית) שטלית מורה על אור ‘מקיף’, הנמשך על-ידי קיום המצוות, כמו שבפשטות הטלית מקיפה את האדם. וחוט הציצית מוריד על המשכת אור ‘פנימי’, שעל-ידי לימוד התורה, ובפרטיות יותר על-ידי עבודה פנימית של אהבה ויראה.

טוען קורח: “טלית שכולה תכלת תהא פטורה מציצית”. לשם מה צריך את הציצית, העבודה הרוחנית בלימוד התורה והתעוררות אהבה ויראה? מספיקה הטלית, האור המקיף, הנמשך על-ידי מעשה המצוות. אמנם גם קורח מבין שמעשה גשמי כשהוא לעצמו עלול להיות בהגשמה, להיעשות מתוך פנייה אישית, או כ”מצוות אנשים מלומדה”, אבל הוא טוען: זו “טלית שכולה תכלת” – מלשון ‘כיליון’ וביטול. יש כאן קיום המצוות מתוך אמונה פשוטה וביטול לה’. מקיף כזה מספיק, ו”תהא פטורה מן הציצית”.

טענה זו היא כנגד האות ק’, בה הקו השמאלי יורד תחת הקו הימני. היינו שקיום המצוות אינו זקוק להשפעה של לימוד התורה ואהבה ויראה. (לפי זה מתורצת השאלה מדוע סבר קורח שטלית שכולה תכלת תפטור מציצית. על-פי הביאור בדרך החסידות מובן שקורח חלק על כל העניין של עבודה פנימית המסומלת בציצית).

ענה לו משה: “חייבת בציצית”. קיום המצוות לבדו לא מספיק, גם אם

אורות ומופתים

לרגל יום ההילולא ג' תמוז, לפנינו סיפורי מופת מפעמים שסופרו במרוצת השנים בגוף ראשון מאת האנשים שחוו אותם בשעת אמת. כמו עוד מאות ואלפי מופתים שהתרחשו בד' אמותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע – יד אחת קושרת בין כל המעשים כולם והיא חושפת את רוח הקודש אשר שרתה תדיר בהיכלו • לחביבותא דמילתא, לצד הסיפורים, מובאת בזאת תכתובת מאלפת בין הרבי לבין חותנו הגדול, כ"ק אדמו"ר הריי"צ זי"ע, אודות חשיבותם של סיפורי מופתים בדורנו • קראתי ויעניי

יקותיאל יהודה גנזל

הרבי שלח לך חבילה

מור אפרים שטיינמץ, איש עסקים מוונצואלה, יוצא לנסיעת עסקים ביפן. בשדה התעופה בסן פרנסיסקו הוא מקבל שיחה ממוזכירות הרבי ובאכסניה ביפן ממתנה לו חבילה. ומדוע בכה סוחר הפנינים?

גם בפעם הזאת, כמו בכל פעם בה הגיע לארצות-הברית, חייג איש העסקים היהודי אפרים שטיינמץ מקראקס, ונצואלה, אל מזכירו של הרבי, הרב חודוקוב, וביקש להיכנס כהרגלו ל'יחידות' אל הקודש פנימה. הפעם, שלא כבכל פעם, גילה המזכיר את אוזנו של איש העסקים שהתור ארוך ורבים ממתינים להיכנס אל הקודש וביקש ממנו שייאות לוותר הפעם על רצונו. "אני יודע שאתה אוהב את הרבי ובוודאי לא תרצה להטריחו", אמר המזכיר. שטיינמץ סבר וקיבל. הוא רק ביקש להכניס את שמו לברכה לפני הרבי, לקראת נסיעת העסקים הצפויה שלו ליפן. הרב חודוקוב ביקש את פרטי הטיסה והבטיח להכניס את בקשתו לברכתו של הרבי.

את השבת עשה שטיינמץ אצל הוריו בשיקגו. לאחר השבת עשה את דרכו אל סן פרנסיסקו שם היה צריך לעלות על המטוס שייקח אותו אל יפן הרחוקה.

"רגעים לפני שעליתי לטיסה שמעתי כי קוראים בשמי במערכת הכריזה ומודיעים שיש לי שיחת טלפון. ניגשתי אל הטלפון בבית הנתיבות. על הקו היה הרב חודוקוב. איך ידע לחפש אותי כאן? התפלאתי. מזכיר הרבי הסביר ששמע מפי שאני שוכת בשיקגו, יצר קשר עם אבי שאמר לו שאני בסן פרנסיסקו ברכי ליפן. הרב חודוקוב ביקש לדעת היכן אשתכן בהיותי ביפן וציין שיש לו חבילה כלשהי שצריכה להגיע לידיי. את שיחת הטלפון סיים

בברכת הרבי לנסיעה טובה ולהצלחה".

כשהגיע אל בית האכסניה ביפן, כבר המתינה לו חבילה. הייתה זו חבילה מהרבי והיו בה סידור תפילה וספר התניא, וגם פתק עם הוראה: 'מסור זאת למי שיצטרך אותם'. היכן ימצא ביפן מישהו שצריך סידור ו'תניא'? לקח עמו מר שטיינמן את החבילה ופנה להתפלל בבית הכנסת המקומי.

"בבית הכנסת שמחתי לראות פנים מוכרות. ידידי משכבר, בן דוד שמו, המתגורר אף הוא בוונצואלה ועוסק במסחר פנינים. הוא הגיע ליפן כדי לבצע עסקת פנינים גדולה. כשראה את החבילה בידי ושמע ממני מה תכולתה, פרץ בבכי נרגש. 'שנים אני מחזיק בקביעות של הלימוד היומי בספר התניא, בלי להחמיץ שום יום. הפעם, כשיצאתי מהבית, שכחתי את ספר התניא בבית. שישה שבועות אני מתייסר כבר כאן, ביפן, בלי ספר התניא. ביקשתי מבני שישגר לי את הספר אולם המשלוח עדיין מתעכב. והנה, הרבי ראה בצערי הרב והחליט לשגר לי את התניא קדישא עד לארץ רחוקה".

החבילה נמסרה למי שהיה צריך אותה.

הגרמ"פ טייץ ז"ל

השניים סיפרו לי מתוך מצוקה שיש לכל אחד מהם שאלה דחופה ובהולה לשאול את הרבי ואין להם פנאי להמתין עד שיגיע השליח המחתרתי עמו הם מעבירים את שאלותיהם בדרך כלל. "ביררנו עליך ושמענו שאפשר לסמוך עליך", הם אמרו והתחננו שאלים. לא ששתי, חששתי מאוד, ידעתי שאם אתפס כמוליך שאלות-תשובות ממוסקבה לקראון הייטס, יתערער ואולי אף ייפרם הקשר שלי עם הממשל הרוסי ולא אוכל יותר לפעול למען אחי היהודים. אבל הם כה התחננו, עד שלא יכולתי לסרב להם.

המבוגר מהשניים סיפר על כך שטבעת החנק של הק.ג.ב. מתהדקת סביב צווארו וכי הוא חש שכפסע מפריד בינו לבין תא המעצר שאליו יושלך בקרוב. נפשו בשאלתו: האם עליו לנוס ולברוח ממוסקבה אל אחת העיירות הרחוקות, גם כשהיעלמותו תגרום בעקיפין להפסקת הפעילות המחתרית המקודשת באזור?

חברו הציג את שאלתו ושאלתם של חסידים נוספים: זה כבר קיבלו אשרות כניסה לארץ ישראל וכעת הם מתלבטים אם להגיש בקשת יציאה מרוסיה. עם הגשת הבקשה, יאבדו על אתר את מקום עבודתם ומחיתם. ואם יאשרו את יציאתם מארץ גזירה - אורה וששון יהיו מנת חלקם. אולם אם יציאתם לא תאושר - הם ייוותרו קרחים בכפלים, בלי עבודה ובלי אפשרות לעזוב את רוסיה. מה יעשו? יגישו או לא יגישו?

תוך כדי שיחתי עמם, סיפרתי להם על ספר התניא שקיבלתי מהרבי עובר לנסייעתי. הם התרגשו וביקשו לראותו ולמששו. וכי אוכל לתאר את התרגשותם הגדולה למשש את דפי הספר ש"השבוע הרבי נגע בידיו הקדושות בו". כל עננה של בהלה ובהילות שהייתה על פניהם, נמוגה לקראת פני הצהלה וחרדת הקודש שאפפה את החדר.

ואז המבוגר יותר הבחין שיש קפל באחד הדפים.

בלא אומר ודברים פתח את העמוד במקום הקפל, ונשימת כולנו נעתקה. הרבי קיפל את עמוד קס"ב בקונטרס אחרון, ליד המילים:

"שהשעה דחוקה לו ביותר ואי אפשר לו בשום אופן להמתין".

יש לו תשובה מהקודש: עליו למהר ולברוח ממוסקבה. השעה דחוקה לו. אי אפשר לו להמתין.

דקה ארוכה של שיתוק עברה על כולנו בראותנו את עיניו הצופיות של איש האלוקים מניו-יורק. לאחר ההתאוששות הראשונית, תפס החסיד השני את הספר וחפש בו קפל נוסף. עד מהרה מצא. בעמוד ל"ח ב'ליקוטי אמרים'. המילים הראשונות בעמוד היו: "להיכנס לארץ".

ויהי לפלא.

לך והדלק להם נרות חנוכה

רב יהודי ממוקסיון מוצא עצמו כחלק ממושלחת מוטעם האו"ם לבקר שבויים אמריקנים בתוככי איראן המוסוכנת.

למרות שהחודשים חודשי קיץ, מדבר עמו הרבי על נרות חנוכה

מי שמספר את הסיפור הבא הוא הרה"ג ר' ידידיה אורחיאן שמונה בשנת תשל"ט לרבה הראשי של הקהילה היהודית באיראן:

קח עמך את ספר התניא

הוא היה רב ליטאי שהחזיק בקשרי ממשל עם השלטון הרוסי. כששני צעירים גררו אותו ברחובות מוסקבה וחטפוהו, לא תיאר לעצמו מי הם חוטפיו. כשלתע הבחינו בדפים המקופלים, נעתקו המילים מפייהם

כמה מילים על הגאון רבי מרדכי פנחס טייץ ז"ל רבה של העיר אליזבת, ניו ג'רזי:

מכוח קשרי ממשל שרקם עם שלטונות ברית המועצות, היה הרב טייץ מתמיד בנסיעות מארצות-הברית אל רוסיה המסוגרת באותם ימים מאחורי מסך ברזל מטאפורי ומאיים. בנסיעותיו היה מגניב לתוך רוסיה תשמישי קדושה רבים שהאירו את עיני היהודים שיהדותם פרפרה תחת השלטון הקומוניסטי העריץ. ובכל פעם בה תכנן לצאת לטיסה מניו-ג'רזי למוסקבה, היה מופיע שליחו של הרבי בביתו ועמו חבילה של תשמישי קודש, תפילין ומזוזות, סידורים וטליתות. הרב טייץ כבר חדל להתפלל מהיכן יודע הרבי כל פעם על נסיעתו המיועדת.

כעת נעבור אל הסיפור שסיפר הרב טייץ בעצמו:

באותה הפעמים בהן הועדתי פניי למוסקבה, הגיע כרגיל שליחו של הרבי עם תשמישי הקדושה, אלא שהפעם צירף משהו נוסף: ספר התניא אליו צירף גם בקשה מעניינת: "הרבי ביקש שאת הספר לא תמסור לאף אחד אלא תישא אותו עמך לאורך המסע כולו".

תחילה הססתי. תשמישי קדושה אני מכניס בשמחה, אבל האם אני מסתכן כשאני נושא בכיסי דווקא את ספר התניא, בתוך גוב האריות הרוסי? ובכלל, הרי אני חסיד ומה לי ולספר זה? אבל כשיצאתי לדרכי, ידעתי שעלי לקיים את בקשת הרבי.

עליתי אל המטוס והספר הקדוש בכיסי. הגעתי. הצלחתי לפעול להכנסת כל תשמישי הקדושה.

סיפורי מופתים - צורך הדור

לפנינו התכתבות מאלפת בין כ"ק אדמו"ר זי"ע לבין חותנו הגדול, כ"ק אדמו"ר הריי"צ זי"ע, וכן 'רשימה' שכתב הרבי באותו הקשר • בדבריו מבקש הרבי לבאר את נחיצות המופתים לנוכח ירידת הדורות

הרבי כותב לחותנו:

מודע בחב"ד 'משתיקים' מופתים

הרבי הריי"צ משיב לחתנו:

וזה לך האות והמופת

ב"ה. מוצש"ק ב' שבט תרצ"ב

כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א!

מכתב כבוד קדושתו - רשומי דברים - מכ"ד לחודש העבר הגיעני. ומעומק הלב, אודה על מתנה יקרה זו.

ובעת רצון, ארהיב עוז בנפשי, אם נדרש לבקשה בזה, או אם בקשה מועלת. לשלוח בקשתי כפולה שטוחה לפני כ"ק, ותקותי תאמצני, אשר מזמן לזמן יכבדני ויענגני במכתבים כמו אלו... כמוצא שלל הנני שמח על כל ידיעה וענין שניתוסף לי בזה.

אתאפק לא אוכל מלבקש תוספת ביאור, על מה שהוקשה לי זה מכבר, בשמעני אומרים וחוזרים ואומרים: "בחב"ד אין אווזים מופתים" וכו', וכו', וכעין זה מצאתי גם במכתב כ"ק זה. ומונעים את עצמם מלדבר בזה. וגם משתיקים את המדברים וכו'.

והתינח בחסידים הראשונים, שודאי לא נצרכו לכגון דא. כי מוחם ולבם זכים וכו'. אבל בימינו אלו, אשר מפני צוק העתים וכו' נתטמטמו הלבבות. ומושקעים בענייני גשמיים. בגשמיות כל ענין, עד שאינו נרגשת העדינות ורוממות בנפש.

ולכאורה, זה קשה לתקן ע"י דבר השכלה והבנה, כי לא יגיע יגיע בנפש, כיון שדבר השכלה עדין מכדי לרומם על-ידו את הנפש. מה שאין-כן מופתים וסיפורי נפלאות הצדיקים, שפועל רוממות בנפש, יציאה ורצון לנער את עצמו במקצת מהגשמיות וכו', וזה פועל הווה גם בנפש השפלה, או הנמצאת במצב שפל גם כן.

עוד הפעם אביע תודתי חמה ועמוקה על מכתב כ"ק. ואשאר חתנו דורש שלומי כל הימים ומתברך מאת כ"ק.

מנחם

... ועתה שמע נקודת המענה על שאלתך העמוקה, לאמר הסבא והנכד [כינויים למורנו הבעש"ט, ותלמיד תלמידו רבנו אדמו"ר הזקן בעל התניא] זשניהם מקושרים ומשולבים בהתאחדות גמורה. מורנו הבעש"ט גילה דרך בעבודת השי"ת ופתח צינור המסירות נפש בעבודה זו. ומורנו רבינו הגדול נ"ע סלל מסילה רחבה בדרך עבודת השי"ת כהוראת מורנו הבעש"ט נ"ע ומסר נפשו הקדושה על זה.

במלות קצרות, מורנו הבעש"ט נ"ע הראה איך צריכים לעבוד את השי"ת. ומורנו ורבינו הגדול הראה איך אפשר לעבוד את השי"ת.

... בהנגוע לדרכי החסידות של רבינו הגדול, אשר בלתי מתאימים הנה אל דרכי החסידות של מורנו הבעש"ט נ"ע, בזה אשר מורנו הבעש"ט פעל ועשה כמה מופתים גלויים ונסתרים, וכן הוא גם דרכם של אדמו"ר ואהלין פולין וגאליציען.

כן הדבר, לפנינו ערוכים ספרים מספרים שונים מלאים כל טוב, בחקר אלקה, בידיעה והסבר סדר ההשתלשלות, חקירות עצומות באחדות הוי', בבריאת יש מאין, אופן העבודה שכלב וכיורור המדות, באמונת צדיקים, בהתלהבות של יראת שמים שלמה, ובהתעוררות בעבודת השי"ת.

הספרים האמורים כאן, הכוונה על ספרי גדולי החסידים, מחסידי חב"ד וחסידיו ואהלין פולין וגאליציען, אשר כתבו מתורת רבם, ומאת אשר הבינו והסבירו בעצמם לפי תורת רבותיהם ורבותינו, רשימת שיחתם, וסיפורי המעשיות, וכל אלו הספרים מראים לנו כי כל הדברים הולכים אחרי השימת לב.

והשימת לב של החסידים סובב הולך באותה המסילה אשר סללו הוד כ"ק אבותינו ורבותינו הקדושים וכ"ק אדמו"ר ואהלין, פולין וגאליציען.

... אכן הפנה אשר הונחה בתורת חב"ד הוא, לימוד דא"ח בהעמקת הדעת, בהשכלה והבנה ע"מ להתפלל בהתבוננות רחבה והסתכלות עיוני, למען הביא את הברכה בעבודה בפועל.

מרגליה בפומיה דחסידים הישנים שקבלו מהראשונים "על מפתן בית-המדרש דרבינו [הזקן] עזבנו המדות טבעיות, ומוזות גן-עדן התחתון [חדר המבוא לחדר ה"יחידות]" פעלו תשוקה לאהבה ויראה.

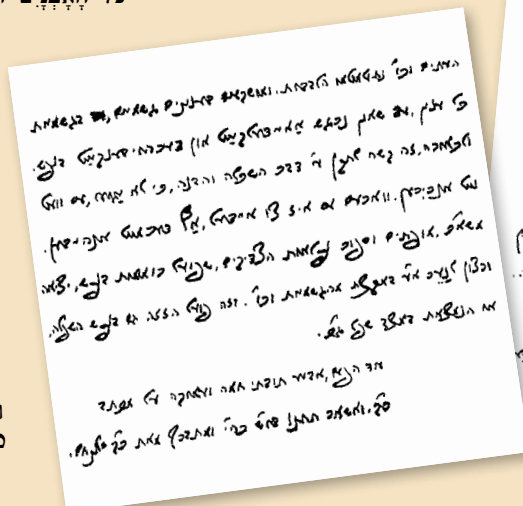
החסידים הישנים - אומר הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק [הרש"ב] - קודם שנכנסו על יחידות פעלו בעצמם, שלא לעשות מה שמתחשק.

על האַבְנִים הללו, נולדה עדת החסידים בדור הראשון.

... בכל דור ודור ראשי עדת החסידים איש בעירו ומקום מגורו מקהיל קהלות ברבים ומאיר בתורת החסידות, ומרבים לדבר על אדות עבודה שכלב זו תפלה באריכות ובמתינות.

זקני החסידים מדריכים את האברכים והצעירים. מספרים להם מארחות חייהם הם בהיותם צעירים ואברכים, ומלמדים הם אותם מדות טובות.

והכל סובב והולך על

לאחר המהפכה האסלאמית של שנת תשל"ט באיראן, החלה שליטתו של הצורך ח'ומייני ימ"ש. באותה תקופה פשטו אנשי המשטר על השגרירות האמריקנית בטהרן ולקחו את כל עובדי השגרירות, חמישים ושניים במספר, ככני ערובה. סיפורם של אותם בני ערובה הוא סיפור כואב וארוך.

במהלך הקיץ הראשון בהם הוחזקו אנשי השגרירות בשבי, יום האו"ם ביקור חיוק של אנשי-דת אצל השבויים. תחילה מדובר היה בשני כמרים, אחד מסוריה ואחד מלבנון, שיגיעו לבקר את השבויים האמריקנים - מאחר והתנאי החמור של משטר הזוועה היה שאנשי המשלחת לא יהיו לא אמריקנים ולא ישראלים - ולחזקם. היה זה הרבי ז"ע אשר פעל לצירופו של רב יהודי למשלחת, למען חזק רוחם של שלושת השבויים היהודים, עובדי השגרירות.

הרב שנבחר היה רבה הראשי של מקסיקו, הרה"ג רבי אברהם מרדכי הרשברג, והמשלחת התכוננה לצאת עם יתר חברי המשלחת לאיראן.

ערב היציאה לאיראן הופיע הרב הרשברג בהיכלו הקדוש של הרבי על מנת לקבל ברכה והדרכה. הרבי הביט עליו ונענה: "לך והדלק להם, ליהודי השגרירות השבויים, נרות של חנוכה".

סימני פליאה ריצדו מול עיניו של הרב הרשברג. מה עניין נר חנוכה לעיצומו של קיץ? הוא כמובן לא הרהיב עוז לשאול אלא קיבל את ברכת הקודש ויצא את חדרו של הרבי.

חלפו מספר שעות והרב הרשברג קיבל הודעה שלנוכח עיכובים מסוימים במסכת הקשרים בין משרד החוץ האיראני לבין האו"ם, הפגישה נדחתה מעט. ה'מעט' הפך להרבה והיציאה לאיראן נדחתה בחודש ועוד חודש ועוד חודש.

עד לחודש כסלו של השנה שלאחר מכן.

בי"ב או בי"ג בכסלו אני מקבל הודעה מטעם משרד החוץ האיראני על כך שחכם יהודי עומד להגיע לשערי פרס, וכי בקשתו היא שהקהילה היהודית תדאג לו לאוכל כשר ולכל צרכי הדת. מובן שקיבלנו על עצמנו לדאוג לכל צרכיו.

יממה לפני נר ראשון של חנוכה, נחתה המשלחת באיראן.

ביום שני של חנוכה הורשתה המשלחת לבקר את השבויים. הרב הרשברג נכנס אל השבויים היהודיים, חיזקם, עודד את רוחם... והדליק להם נרות של חנוכה.

עזוב את בית הרפואה

העובד בבית הרפואה לא רצה תחילה לזמן את החולה לטלפון, אבל כשהאיש מעבר לקו התעקש הוא עשה זאת. סיפור מופלא מפי האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א

סיפור מופלא ומרעיש על עיניו הטהורות של הרבי, סיפור האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א:

בשנות התש"מ שהיתי במעונו של יהודי חשוב בלוס-אנג'לס. עודי משוחח עמו סיפרתי לו על כוונתי לנסוע לברוקלין על מנת להיכנס ל'יחידות' בצלו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש.

כשמוע היהודי את אזכורו של הרבי, הוא קפץ ברעד ואמר לי: "מהליובאוויטש" רבי צריך להיזהר. הוא יכול לראות אותך גם ממרחק אלפי מילין!".

ראיתי כי האיש נרעש מאד ושאלתי אותו לפשרם של דברים, והוא סיפר לי סיפור מסמר שעזרת ראש.

כעשור שנים קודם לכן לקה בליבו ל"ע ואושפז בבית רפואה מרוחק בלוס-אנג'לס. אחד הדברים הראשונים שעשה כשהגיע לבית הרפואה היה בקשה שהפנה אל אחד מבני המשפחה לחייג אל מזכירות הרבי בבקשה להזכירו לרפואה שלמה בקודש פנימה.

חלפו מספר ימים, כשאך בקושי החל להתאושש ועוד נזקק לטיפול רפואי רחב. היה זה ביום שישי, ערב שבת קודש, והנה נקרה לפניו ניסיון גדול מאד ביאת שמים. הניסיון היה בוער לפניו כאש וכמעט שנפל ברשת היצר הרע. באותו רגע הגיע אחד מעובדי בית הרפואה ואמר לו שמישהו מחפש אותו בדחיפות נואשת בטלפון.

הלה סיפר לו שתחילה סירבו לזמנו למכשיר הטלפון מאחר והוא זקוק למנוחה, אולם ההוא התעקש ואמר שהוא חייב לשוחח

ציר אחד, לימוד חסידות, אריכות התפלה, הטבת המדות, התקשרות ושעבוד המוח והלב, אהבת השי"ת, ואהבת ישראל.

האברכים והצעירים תאבים גם כשמוע איזה סיפור ומופת, אבל החסידים הישנים גוערים בהם, כי בעיני גדולי חסידי חב"ד המופתים, הם כעין פגעים בכבוד החסידות, טגנות ושפלות, ואין משים לב לזה.

שמעתי, כי פעם אחר לימוד דא"ח אשר למד הרה"צ החסיד ר' ליב נ"ע מטערקעש מאהילוב, התעורר אברך אחד בעל כשרון והתדבק בלימוד דא"ח, וכעבור איזה זמן התחיל להתפלל בארוכה ולהתנהג בדרכי חסידי חב"ד.

חברי האברך ובני גילו, שהיו מחסידי אדמו"ר ואהלין קנאו בו, ובאחד המועדים לשמחה, בעת ההתוועדות אמרו לחבירים האברך הנ"ל: האדמו"ר שלך הוא בודאי גדול ונורא, אולם 'מופת' יש אצל הרבי שלנו.

הדיבור הזה ציער את האברך במאד, ומשך זמן מה היה חושב אם יספר דבר זה להרה"צ החסיד הרי"ל נ"ע אם לאו, ועבר שבועות שנים או שלשה והחליט שלא לספר מאומה והיה לו צער גדול ובתוך כך בא משולח מרבינו הגדול שהולך מעות רבי מאיר בעל הנס לשלחם לאה"ק ת"ו, ובידו מכתב מרבינו הגדול להרה"צ החסיד הרי"ל נ"ע במענה על הידיעות שכתב לו אדות הדרכת האברכים כי הרה"צ החסיד הרי"ל נ"ע היה ממנה מאת רבינו הגדול, להדריך ולנהל האברכים והצעירים וכללות אנ"ש במחוז ההוא.

בין התשובות של רבינו הגדול, היה גם תשובה אדת האברך הנ"ל, "ראוי לקרבו, וצריכים להפיק צער, וזה כלומר העובדה שספקותיו ידועים לרבנו הזקן ברוח קודשן יהיה לו לאות ולאחרים למופת".

כשמוע האברך מפי מדריכו, את אשר כותב רבינו הגדול אדותיו, התחיל לבכות, וישאלהו מה אתה בוכה, ויספר לו את כל השיחה שהיה בין בני גילו ובינו, ויאמר לו הרה"צ החסיד הרי"ל נ"ע, עתה הנני מבין דברי רבינו, והיש לך מופת גדול יותר מזה, לעשות אדם מגולמי-עץ.

ככה הביטו החסידים הישנים על ענין המופתים, וגם אפילו המעשיות העיקרים המפורסמים הנה חסידי חב"ד מספרים אותם בלחישא.

ואשר על כן, הנה במקום אשר חסידי ואהלין פולין וגאליציען, כותבים ספורים ומאורעות, ומנחילים לנו ספרים שלמים מלאים נפלאות, הנה חסידי חב"ד מנחילים לנו, ספרים שלמים בתורת החסידות. הנחות מדברי רבותינו, ביאורים ארוכים והסברים שכלים עמוקים.

דור הולך ודור בא, ואותה ה"איסטנט" [=אי היכולת לסבול] בהעדר סיפורי נפלאות מתחזקת. אצל אבא [אדמו"ר האמצעי] - אומרת כבוד אמייזקנתי הצדקנית מרת חיה מוסיא נ"ע, לכלתה כבוד אמי זקנתי הצדקנית מרת רבקה נ"ע [אשת אדמו"ר מהר"ש] - התגלגלו מופתים, ואיש לא חפץ להרימם.

אין מהראוי ואין חפצי להעמיד מערכה מול מערכה, כי לא לנו קנה המדה למדוד ההרים הגבוהים, נשיאי אלקים, הוד כ"ק אדמו"ר האדמו"ר האמצעי, ומחותנו כ"ק אדמו"ר האדמו"ר מצ'רנוביל ז"ע, וכן הלאה בכל דור ודור.

ועלינו לשבח לאדון הכל, ולהכיר חסדי אל עליון אשר כהיום יש לנו ת"ל, תורה שלמה, תורת החסידות, בנין אריאל, ואשרינו מה טוב חלקינו, ומה נעים גורלינו.

לא אכחד, כי לעתים קרובות אצטער, על אשר חסידי חב"ד בכל דור, לא העלו בספר, גם מעניני המעשיות והמאורעות, שהיו בהם אלפי מופתים ויצאים מדרכי הטבע, אבל עם זה הנני מחבב יותר ספריהם וכתביהם בביאורי הענינים אשר שמעו איש איש בעתו ובזמנו, מאלו ספרו לנו הנפלאות.

אמת הדבר, כי תאבים וצמאים אנחנו לידע, ויקר לנו במאד, אף דבר היותר קטן בארחות חיי כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים כי ידעונו אנחנו אשר תנועה גם קלה היא יסוד בהדרכה והנהגה, אבל עם זה עלינו לדעת מה העיקר ומה הטפל.

אמנותינו בעבדי ה', הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, אינה דורשת שום סעד באות ומופת, אלא שנעים היה לנו לידע גם זה, להיות גם זה מביא תועלת נכבדה בהעיקר, שהיא לימוד החסידות בעיון, וההתעסקות בעבודה שבלב, על מנת לחיות גם בחיי עולם עפ"י הוראת תורת החסידות.

.. ואתה צלח ורכב על דבר אמת, ואין אמת אלא תורה תמימה.

והנני חותנך אוהבך ומברךך

יוסף יצחק

(אגרות קודש מהוריי"ץ חב"ע שסב ואילך)

הרבי ברשימותיו:

מופת מעלה את האדם

לכאורה – פשוט הוא אשר אין לידיעת השכל, והשגת איזה דבר, ענין להוכחה ע"י עשית מופת ומעשה פלא. כי – כיון אשר דבר מושכל הוא, מוכרח להבינו ולהשיגו ע"י ראיות ודרכי השכל מיוסדים ובנויים על התורה ורז"ל. ואין מופת ראיה, אלא בכלל: על מציאות ענין המופתים ושדוד הטבע. ובפרט: על קדושת האיש העושה את המופת, או על אמיתת הענין, שעליו בא המופת להוכיח. והרי כל זה מועיל בהבנת והשגת הדבר, עפ"י דרכי השכל.

אבל, לכאורה, אין דבר שיזכך גשמיית הטבע בעיני האדם ויעורר רגש הרוממות בנפשו, כמופת ושידוד הטבע, ובפרט בעקבות דמשיחא.

כי – בימים אשר טענו בני האדם, רח"ל, באמונות כוזבות, ח"ו, ובא המופת לעוררם מטעותם, לא היה צריך להוכיח אלא אשר ד' הוא האלקים, ומלכותו בכל משלה, וכוכבים ומזלות אינם אלא כגרון ביד החוצב. אבל דבר האמונה, בכלל, לא היה צריך לראיה. כי גם עמי הארץ – מלבד אנשים בודדים – מאמינים היו. וגם מציאות מה שלמעלה מן הגשם והטבע ושהוא המושל על הטבע, גם זה פשוט היה בעיני כל.

בימים אשר נהו בני־אדם אחר השכל, באמרם: אין למעלה מן השכל, גם אז לא היה המופת ועשית דבר פלא מוכיח, אלא שיטת עזר בחינה למעלה מן השכל. וישנו מצוי העומד למעלה מכל חוקים טבעיים והשגות והגדרות שכליים. כי הוא הבורא את השכל והגדרותיו ובידו להטותו ולשנותו לכל אשר יחפוץ, ואין נמנעות בחיק הבורא.

אבל, בלאו הכי, הכל מודים שאין הגשם (ועולם הנראה לעינים) אלא טפל לרוחני. כי עיקר הבריאה ואמיתית המציאות היא רק לרוחניות. ורק בזה שגו, כי לא ידעו והשיגו בתכלית העלוי למעלה מן השכל, ובא המופת להוכיח טעותם בזה.

ובימים אלו, אשר המלכות נהפכת למינות ופשטה שיטה, רח"ל, שאין בעולם כי אם החומר והגשם וחוקים הטבעיים המושלים בו. כי השכל והרוחניות אינם אלא תולדות הגשם, וצורתו אשר ילבש ואין להם קיום בפני עצמם.

עם בני ישראל אשר כולם מאמינים בד' אחד הרי מפני צוק העתים וכו' האמונה בסתם בני אדם היא בדרך מקיף בלבד, ואינה נכרת ונרגשת במעשי האדם היום יומיים ותהלוכותיו כלל. גם מפני רוב טרדות הפרנסה שמושקעים בהם יומם ולילה שכלו ומחו של אדם נעשים רק קרדום למצוא ע"י את פרנסתו, ואי אפשר אשר במשך הימים לא יגשים כל זה חושי האדם, שכלו והבנתו.

עתה הרי מופת הנראה לעיני בשר מעלה את האדם – ולו רק לשעה – מבירא עמיקתא לאיגרא רמה. כי לפתע פתאום יראה אור בחושך שבו נמצא ל"ע, ירגיש אשר אין הגשמיית שסביבו עב וחשוך כליכך, כי הרוחני הוא המהו ומקיימו בכל עת ובכל שעה וכו' וגבוה על גבוה עליהם בורא הכל, שהוא המושל ושולט גם בעולם הזה הגשמי והחומרי.

(רשימות כ"ק אדמו"ר זי"ע –
הוספה לקונטרס קלח)

בכל דבר אחר או תיתפס בכל עילה שרק יכולה להיות. עליך לעזוב ברגע זה ממש את כתלי בית הרפואה ולצאת אל ביתך. לא משנה כמה רחוק אתה מתגורר וכמה חיוני הוא המשך הטיפול".

הרב חודוקוב לא ניתק את הטלפון עד שהיהודי התחייב שברגע זה הוא מבקש שחרור, אורז את חפציו ועוזב את השטח. גם אחרי שהוריד את הטלפון עוד חכך היהודי בדעתו להישאר, היצר הרע בער בעצמותיו באש תופת, אבל אז הוא הסיק שהישארות בין כותלי בית הרפואה, משמעותה 'להתחיל' עם הרבי מליובאוויטש. הוא התנתק ממקומו ויצא לעבר ביתו בנסיעה רבת שעות.

"הוא אשר אמרתי – סיים היהודי את סיפורו הנרגש והפלאי – הרבי ראה אותי גם ממרחק של אלפי קילומטרים. ראה אותי ושמר עלי".

עמו בדחיפות נוראה.

על הקו היה הרב חודוקוב, מזכירו של הרבי, ובפיו המילים הבאות:

"לפני מספר דקות שהיתי בחדרו של הרבי וטרם יציאתי הורה לי לאתר בדחיפות את בית הרפואה בו אתה שוהה, ולהורות לך לעזוב ברגע זה, ללא שהות, את בית הרפואה, ללא טענות ומענות".

היהודי היה מבולבל מאוד. הוא ניסה להסביר למזכיר שבית הרפואה שוכן במרחק ניכר מביתו ועד שישתחרר, יסע את כל הדרך הארוכה ויגיע לביתו, יהיה זה כבר דקות בודדות לפני שקיעת החמה. כמו לא היה די בכך, הרופאים הרי ציינו במפורש שהוא באמצע טיפול רפואי ועליו להישאר עוד מספר ימים בין המכשירים הרפואיים וצינורות התרופות.

מזכיר הרבי לא נתן לו אפילו להשלים את דיבורו:

"אם הרבי הורה שתעזוב את בית הרפואה, אני רואה כל סיבה שתתחשב

אני הילד המאומץ

"זה אולי ישמע לך כסיפור אגדות" פותח הרב פרקש את מכתבו, "אבל זה קרה במציאות". שאלה שהועלתה ב'טרמפ' קיבלה מענה מפתיע בדמות מכתב קודש שנכתב שנים רבות קודם לכן

ההזדמנות כדי לעצור בני-יורק ולבקר ב"אוהל" של הרבי.

ידידי יהודה (שם בדוי) נתן לי טרמפ לשדה התעופה. לפני הרבה שנים יהודה חלה בסרטן ובניסים שרד והחלים, אבל בעקבות המחלה לא זכה להביא ילדים לעולם.

בדרך לשדה התעופה סיפר לי יהודה כי הוא וזוגתו שוקלים לאמץ ילד וכי הם עומדים בפני התלבטות קשה. מצד אחד, הם רוצים לאמץ ילד יהודי; מצד שני, לא קל למצוא ילד לאימוץ ואולי עליהם להתפשר ולקחת גם ילד לא יהודי אך לגיירו ולגדל אותו כיהודי.

"התייעצתי עם רבנים שונים ולכל אחד

את הסיפור המופלא הבא שהתרחש לפני כשש שנים, גולל הגה"ח הרב שניאור זלמן פרקש, משפיע בישיבת חב"ד בבואנוס איירס, במכתב שכתב לידיד. המכתב צבר פרסום והרי הוא לפניכם, כמעט ללא שינוי. ידידי היקר

מה שאני הולך לספר לך עכשיו יהיה ארוך. זה אולי ייראה לך כסיפור מהאגדות אבל זה קרה במציאות איתי. בעיניי ראיתי ובאוזניי שמעתי כל זה ביום ראשון שעבר (כ' בסיון תשע"ה).

ביום חמישי בערב יצאתי מבואנוס איירס בדרכי לחתונה של בת אחי. החתונה הייתה בסיאטל, אבל ניצלתי את

כשזוגתו של נשיא הקהילה היהודית בברזיל עשתה את דרכה לניו-יורק דרך מיאמי, מצאו בתיק שהיא נשאה עמה, בתוך מכפלת תפורה היטב, חופן יהלומים בשווי כולל של מיליוני דולרים. היא נבהלה כהוגן וטענה לחפותה. "התיק אינו שלי, מישוהו ביקש ממני להעביר את התיק לגברת שתמתין לי בשדה", אמרה, אבל טענתה שאינה יודעת מי היא אותה גברת האמורה לקבל ממנה את התיק ואת היהלומים, לא התקבלה ברצון.

בינתיים עשתה לה השמועה כנפיים והלהיטה את רחובות ברזיל. לא רק היהודיים.

העיתונות המקומית רעשה וגעשה. הכל שחו במחדל המביך. אפילו נשיא ברזיל היה מעורב בניסיונות לטפל בספור. נשיא הקהילה היהודית ובני משפחתו ירדו למחתרת, הם התביישו להוציא את קצה אפם החוצה.

מתוך מרתפי הבושה דאג נשיא הקהילה לשכור את שירותם של עורכי-דין מהשורה הקדמית, כאלה שהוציאו תחת ידם זיכויים גם במקרים שבהם הסיכויים קלושים. אך למרות המאמצים הכבירים נראה היה שהעתיד מעורפל ואפלולי. גם הסגורים המיומנים ביותר דיברו על "מינימום עשר שנות מעצר" לאותה אם יהודייה שילדים רכים בביתה, עוללים השואלים אם רחמנייה.

בינתיים עברה כל המשפחה להתגורר זמנית בארה"ב. בברזיל הם לא מסוגלים היו להיראות בחוצות ומעבר לכך, ביקשו להיות קרובים יותר למיאמי, לבית המעצר, לעורכי הדין ולבית המשפט.

הייתה זו תקופת החגים - מספר ר' הרשל חיתריק - והגעתי גם אני מברזיל לשהות בניו-יורק בצל הקודש.

באחד הימים פגשתי את ר' דוד, יהודי ליטאי ותלמיד חכם מובהק. ר' דוד היה גיסו של נשיא הקהילה היהודית בברזיל והגיע אף הוא לניו-יורק בשביל לפעול ככל האפשר לטובת בת המשפחה העצורה. כשפגשתי אותו ושמעתי מפיו על המאמצים החוזרים וקם, שאלתי אותו: וכי למה לא תסור עמי אל מזכירות הרבי שם נבקש לקבל את ברכת קדשו?

הלה סירב בחוקף. רחוק היה פרסאות מרובות מחסידים ומחסידות. אני לא הרפיתי. מה יש לך ר' דוד? סנטתי בו. כמה זה יעלה לך? מה זה כבר דורש ממך? הרי ניסית כל דרך אפשרית, למה שלא תקדיש שעה-שעתיים ותנסה גם את האפיק הזה?

סופו שהשתכנע. התלוויתי אליו אל שכונת קראון-הייטס. היה זה ביום חמישי בשבת והייתה זו שעת "יחידות". לנוכח מקרה החירום הבלתי שגרתי אף כי תמיד נדרש היה לקבוע תור ליחידות שבועות וחודשים מראש, ניתנה לו הרשות להיכנס בין גברא לגברא.

ר' דוד נכנס אל הקודש פנימה, כמעט בעל כורחו, אך משנכנס והתייצב מול הדרת פני הקודש, התמוססו כל המחיצות שבלבו. כשדמעות זולגות במורד לחיו, תיאר את הצרה שנחתה על המשפחה הנכבדה. הרבי האזין ברוב קשב, ומיהר לפסוק: "סע למיאמי!" פסק ולא יסף.

ר' דוד יצא מן הקודש מבוכלב כולו. "אסע כעת למיאמי? היכן בדיוק אשה? אנה אלך? למי אפנה? הרבי לא אמר לי דבר!" אני לא חשבתי להניח לו: אל תהיה סכל. כל עורכי-הדין המנוסים והמתנשאים כבר הרימו ידיים. עמדת הפרקליטות היא קשה מאוד. להפסיד, כבר בטח לא תוכל. אז למה שלא תעשה את המאמץ הנוסף הזה, לפעול על פי

דעה משלו", אמר לי יהודה. הוא נתן לי את שמו ושם אימו וביקש: "האם תוכל בבקשה להזכיר אותנו לברכה ב'ציון' של הרבי שנזכה שבורא העולם יאיר את עינינו ונדע כיצד לפעול?"

כמובן הבטחתי לו לעשות זאת. לניו-יורק הגעתי ביום שישי, ונשארתי שם עד ליום ראשון בערב, אז המשכתי לסיאטל לחתונה.

בבוקר יום ראשון ישבתי בבית הכנסת שליד ה"אוהל" ולמדתי בספר חסידות. במקום התקבצו אנשים שונים שהחלו להתפלל תפילת שחרית. אחד מהם היה יהודי מבוגר שהגיע מלווה באיש צעיר, הוא התיישב מולי והתפלל. הבחנתי שהוא אומר קדיש יתום במשך התפילה.

התפילה הסתיימה, היהודי קיפל את הטלית והתפילין והתכונן לצאת. לפתע הסתובב לכיווני, חיטט בשקית התפילין, הוציא משם פתק ישן ומקופל והגיש לי אותו. "תסתכל, תקרא מה כתוב כאן", אמר באידיש מעורבת באנגלית. "בטח זה יעניין אותך".

לקחתי את הפתק מתוך נימוס. מעולם לא נפגשתי עמו ודבריו היו נשמעים לי קצת מוזרים. אבל לקחתי את הפתק והתחלתי לקרוא.

הדברים הדהימו אותי. היה זה מכתב מקורי של הרבי, שעסק בנושא של אימוץ ילדים. הרבי העניק תשובה מדויקת וציין מה לא לעשות ומה כן לעשות. בדיוק תשובה לשאלתו של ידידי יהודה!

נדהם ביקשתי מהיהודי האלמוני רשות לצלם את המכתב. בתחילה סירב, אבל כשסיפרתי לו על הידיד בבואנוס איירס התרצה והסכים שאצלם את המכתב ללא שם המשפחה של הנמען, וכך עשיתי.

לאחר-מכן סיפר לי האיש את הסיפור שעומד מאחורי המכתב:

"את המכתב הזה שלח הרבי לאבי זכרוננו לברכה", פתח בדבריו. "לאבי לא נולדו ילדים במשך שנים רבות, ובלבו גמלה בלבו ההחלטה לאמץ ילדים. הוא פנה אל הגאון רבי משה פיינשטיין אשר הציע לו להתייעץ עם כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש."

"אבי פנה לרבי שבתשובתו יעץ לו שלא לאמץ תינוק גוי אלא לחפש משפחות יהודיות חסרות יכולת שמבקשות להעניק את ילדיהן לאימוץ."

היהודי הנרגש סיים את דבריו:

"אני הוא הילד המאומץ, והיום הוא היום האחרון לאמירת הקדיש אחר אבי המאמץ עליו השלום. אינני יודע מדוע אבל כשסיימתי את הקדיש הרגשתי דחף לא מובן להראות לך את המכתב ולספר לך את הסיפור."

כעת שנינו ידענו כיצד מצא הרבי מצא את הדרך להשיב ליהודה על שאלתו.

סע למיאמי!

רעייתו של נשיא הקהילה היהודית בברזיל מסתכנת בפלילים וברזיל כולה רועשת. במקביל שולח הרבי את ר' דוד, ליטאי מובהק, למיאמי. וכשה'מופת' הגדול מהדהד ומרגש לבבות, מצביע הרבי על המופת האמיתי

סיפר הרה"ח ר' צבי (הרשל) חיתריק ז"ל:

בתוך הקהילה היהודית בברזיל בלטה דמותו של נשיא הקהילה. היה זה יהודי מכובד ורב זרועות. הוא כיהן כנשיא כלל הארגונים היהודיים המקומיים וידו הייתה מעורבת בכל דבר שדרש עשייה ופעולות בקרב היהודים הברזילאיים. הוא בהחלט היה איש מוכשר, נואם בחסד ואף תלמיד-חכם לא קטן.

לא פלא אפוא שכאשר נודע לו שעצרו את רעייתו בשדה התעופה במיאמי, בעוון הברחת יהלומים, הוא הבין שעולמו קרוב להתמוטט עליו.

שני דברים שונים מהיום היו באותם ימים: האחד - לא היו טיסות ישירות מברזיל לניו-יורק; הדרך מדרום אמריקה לניו-יורק שבצפונה, עברה דרך שדה התעופה במיאמי. השני - המכס על יהלומים היה גבוה פי כמה מאשר היום והברחת יהלומים הייתה אחת מהעברות הפליליות החמורות שהופיעו בספר החוקים דאז.

'רמב"ם מדויק'

מהדורת הרב שילת

ידוע לכל ת"ח וצורב גודל החשיבות של הדיוק בלשון הזהב של הרמב"ם, אשר כל מלה וכל אות בלשונו יכולים להיות משמעותיים להבנת דבריו ושיטותיו, אשר עליהם עמלים גדולי כל הדורות, רבנן ותלמידיהן, מאז חיבור 'משנה תורה' ועד עצם היום הזה. אין לך כמעט שיעור תורני שאינו נזקק לשיטת הרמב"ם בסוגיה ונושא ונותן בדבריו המאירים.

כידוע, נפלו בדפוס הרמב"ם של הדורות האחרונים שיבושים רבים מספור, שפעמים רבות משנים ומעוותים את הלשון ואת הענין. זכינו בדורנו לתיקון משמעותי של המצב עם הופעת מהדורת פרנקל על פי דפוסים ישנים וכתבי-יד. עם זאת, המלאכה עדיין לא הושלמה. מחקר שנמשך כ-20 שנה שנעשה על ידי הרב יצחק שילת, הידוע במהדורות המדויקות של כתבי הרמב"ם שהוציא לאור, ביניהם הקדמות הרמב"ם למשנה, איגרות הרמב"ם, פירוש הרמב"ם לאבות, ועוד, וכן תרגום מדויק לספר הכוזרי, העלה שכתבי-היד המהימנים ביותר של 'משנה תורה' הקיימים בעולם, מהם שהוגחו מספרים שהיה עליהם אישור בעצם חתימת יד קדשו של הרמב"ם, וכן מאות קטעי-גניזה מגניזת קהיר שהיתה סמוכה למקום מגוריו של הרמב"ם, עדיין לא נחשפו ולא נוצלו כראוי.

זה עתה הופיעה מהדורתו של הרב שילת, 'רמב"ם מדויק' בשני כרכים מפוארים, ובה הנוסח המנופה והמהימן ביותר של היד החזקה, ובתחתית העמוד שינויי נוסחאות מכתבי-יד מובחרים, והערות המצדיקות את נוסח הפנים לעומת נוסח הדפוסים הקודמים, כולל אלה אשר הופיעו בדורנו.

וכן כותב בהמלצה
שבראש המהדורה
הגאון האדיר ר' שלמה
פישר שליט"א:

"מודעת זאת בכל הארץ
גדלותו של הרב יצחק
שילת שליט"א, שמלבד
גדלותו בתורה כראש
ישיבה הרי הוא ידען
ומומחה גדול בדיעת
וחקר לשונות הקדמונים...
וכל החיבורים שלו
הן בהלכה והן במדע
מצטיינים בדייקנות
מירבית ובאחריות מלאה
להפליא."

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הוראת הקודש?

נימת דבריי הבוטחת פעלה את פעולתה ור' דוד ניאות לעשות כדבר הרבי. הוא הגיע למיאמי ביום שישי והשתכן במלון כשר בעיר. השבת פרשה כנפיה והוא ירד אל אולם התפילות לתפילת מנחה, קבלת שבת וערבית של שבת קודש. תפילתו כמו סיפקה לו הזדמנות לפרוק את המועקה הקשה שהפכה לבת לווייתו בימים האחרונים. כל מהלך התפילה זלגו עיניו דמעות ללא הפוגה. הוא התייפח כגמול עלי אמו.

תמה התפילה. אחד המתפללים ניגש אליו ומברר אצלו: "יהודי, למה תבכה? שבת היום".

בהתחלה ניסה להתחמק ממנו: "ממילא לא תוכל לעזור לי", אמר לו במרירות. כשהלה לחץ עוד קצת, השתחרר כל הפקק הרגשי. משך דקות ארוכות גולל ר' דוד בפני איש שיחו האלמוני את כל אשר קרהו ואת גורלה המר של גיסתו שנתפסה מברחה יהלומים וכי אין מאמינים לה כי נפלה קרבן לשליחות פלילית שלא היו לה יד ורגל בה; תיאר את הבושות הגדולות שהן מנת חלקה של המשפחה הנכבדה, מאצולת ההנהגה המקומית בברזיל, וחתם ביבושת אודות המשפט המתוכנן שאין תולים תקוות והביקור אצל הרבי מליובאוויטש ששיגר לו למיאמי.

"מתי אמרת שהמשפט יתקיים, ביום שלישי?" שאל האלמוני. ר' דוד אישר בהנהון ראש.

"אני אמור להיות השופט במשפט!", הטיל הזר את הפצצה. "בשיחתנו הכנה, השתכנעתי שאכן הצדק עמה, היא באמת לא ידעה כלום. ביום שלישי אוציא את הצדק לאור עולם".

כשחלפה שנה מאז הזיכוי המהדהד במשפט, הזיכוי שניקה בן רגע את שמה הטוב של המשפחה, הגיע השופט לברזיל על מנת להשתתף בסעודת ההודיה הנרגשת שערכה המשפחה. גם אני הייתי שם - מעיד הרב חיסריק - ושמעתי מפיו של השופט את כל השתלשלות האירועים שכבר היו ידועים לי מראש.

מוקדם יותר, כשזיכתי להיכנס להיכלו של הרבי לאחר ההתרחשות, התעניין הרבי על גורלה של אותה בת ישראל שנחשדה בפלילים. סיפרתי לו את ההשתלשלות המופלאה, וחתמתי: "כל העיר ריו דה ז'ניירו הברזילאית, יהודים וגויים כאחד, רועשים ב'מופת' הגדול של הרבי".

הרבי שמע והתחייך. "אוי חיסריק" - אמר - "המופת היה בכלל בכך שהם שמעו בקולי לנסוע למיאמי". ■

א חסידישע פארבריינגען

עם הגה"ח רבי שניאור זלמן גופין,
משפיע ישיבת 'תומכי תמימים' נפרח חב"ד

לימוד שמשנה את החיים

מה רצה החוקר לדעת על חסידים • מה אמר בחור הישיבה שהתקרב לאחר כנרת דרך שעבר על הלימוד
המעמיק שחוזה • וכיצד הגדרה אחת בחסידות יכולה לחולל שינוי של ממש

כמעט זכר ל'עבודה' בפועל. בתרס"ו לדוגמה, למרות שזה 'השכלה' עמוקה ורחבה מאוד, מדובר רבות על אהבת ה' ויראת ה', על רעונתא דליבא (רצון הלב) וכו'. אבל כאן, בתחילת ה'המשך' מובא העניין של 'ביטול היש' ו'ביטול במציאות', אבל לאחר מכן הכול 'השכלה' טהורה. 'ה'המשך' נתן לך משהו בפועל ממש? שאלתי אותו.

אז הוא ענה לי כך: "הדרכה מעשית ישירה, איך להתפלל ואיך להתבונן ואיך להתגבר על היצר, אני לא יודע אם קיבלתי מהלימוד. אבל אני יכול לומר בפה מלא שה'המשך' הפך לי את הראש. שינה את כל צורת ההסתכלות שלי על העולם ועל הקב"ה".

כאמור, זהו 'המשך' של 'השכלה' טהורה ובכל זאת הבחור הזה שהיה בעברו כל כך רחוק, סיפר כיצד הוא שינה לו מהיסוד את המבט על העולם ועל אלוקות. אז ברור שבעקפיץ זה השפיע גם על המעשה בפועל שלו. והראיה, שהבחור הזה הקים משפחה יפה ואפילו זכה לצאת לשליחות בעולם והוא היום מפיץ תורה ויהדות ומקרב יהודים אחרים לאביהם שבשמים.

העניינים הכי עמוקים בחסידות משנים לנו את תפיסת העולם. נותנים לנו עניינים חדשים לראות את המציאות. אין הפירוש שאם אני לומד מאמר חסידות, זה פוטר אותי מעבודה והתייגעות. מה פתאום?! צריכים קבלת עול, צריכים 'אתכפאי', צריכים עבודת התפילה. לא הפשט שאם "הפכתי את הראש" אז פתאום הכול נעשה לי קל. אבל כשיש 'עבודה', אתה יודע מה אתה עושה. אם אתה כן מתפלל כפי שחסידות מחנכת אותנו, אז התפילה היא אחרת. אם אתה מוכן להשקיע במצוות שלך, יש לך חיות אחרת בזה.

אפשר להיכנס למכולת ולקנות קילו מצות בשישים שקל וזוהי להסתפק. אבל מי שכן מוכן להשקיע, שכן משתדל והולך לשאוב 'מים שלנו' ולאחר מכן משתתף בגופו באפיית המצות, אז החסידות שהוא לומד מכניסה טעם וחיות חדשים בכל הפעולות שלו. כך גם כשהוא קונה אתרוג ומברך עליו, הוא לא מסתכל אך ורק על היופי החיצוני של האתרוג – שגם זה דבר חשוב על פי הלכה – אלא מבין קצת יותר לעומק את יוקר המצווה.

ההיסטוריון החוקר

בקשר לזה, אספר לכם סיפור. החסיד ר' שמחה גורודצקי ז"ל היה מהחסידים המסורים ובשנים שבהן היה ברוסיה פעל במסירות נפש בשליחות כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע. גם לאחר מכן כשהצליח לצאת מרוסיה ולעלות לארץ ישראל, הוסיף ר' שמחה לפעול במרץ רב למען חינוכם של ילדי ישראל והוא היה ממקימי 'ישיבת הבוכרים' בכפר חב"ד. בהזדמנות כלשהי סיפר לי ר' שמחה סיפור, ואני אפילו זוכר היכן בדיוק ברחוב עמדנו בשעה שסיפר לי זאת:

באותה עת התגוררה במוסקבה קבוצה של חסידי חב"ד ומשפחת גורודצקי הייתה אחת מהן. יום אחד הגיע לבית הכנסת אדם לא מוכר שהציג את עצמו כיהודי וכהיסטוריון המתגורר בקייב. כשנשאל לרצונו, ענה שהשיטה שלו היא לחקור דברים תוך שהוא מתחבר אליהם בשטח. לדוגמה, כאשר בחר בעבר לחקור את סין הישנה, נסע לסין ושהה שם תקופה. זאת כדי להכיר את האנשים, את התרבות שלהם, את שפתם ואפילו את הגיאוגרפיה של המקום.

"מקריאה בעיתונים נודע לי על התופעה המכונה חסידיזם", סיפר. "וכששאלתי היכן אפשר לפגוש אנשים החיים על פי עקרונות החסידיזם, נאמר לי שכאן במוסקבה יש כזו קבוצה. לכן באתי לכאן". האיש ביקש להצטרף באופן זמני לקהילה ולהיות חלק ממנה, על מנת שיוכל לחקור

לכאורה אפשר לשאול, מה נותן לנו כשאנחנו לומדים חסידות ועוסקים, לדוגמה, בעולם האצילות?

שאלה זו הייתה צודקת אילו אכן היינו עוסקים בעולם האצילות כעניין בפני עצמו. אבל האמת היא שכשאנחנו לומדים על 'אצילות' אנחנו בעצם עוסקים באלוקות. עוסקים בקב"ה. כי כל המעלה של 'אצילות' היא שזהו גילויי ההעלם של אלוקות. וכשמעיינים ומתבוננים ומתעמקים בזה – מקבלים הבנה והשגה באלוקות.

כך לגבי כל דבר שחסידות מדברת עליו. היא מגלה לנו פנים חדשות ועמוקות יותר של הדבר. או במילים אחרות, היא מגלה לנו את האמת האלוקית שלו.

דוגמה נוספת – עניין השבת.

אז נכון אמנם שבשבת יש הרבה מאוד הלכות הנוגעות למעשה ולדיבור וגם הלכות שקשורות למחשבה ולרגש של האדם, אבל חסידות מסבירה לנו ששבת היא לא רק 'גברא', אלא גם 'חפצא'. לא רק מה חובה עליי לעשות ומה נאסר עליי לעשות; לא רק מה אני צריך להרגיש בשבת ומה לי אסור להרגיש. כל אלה הן הלכות הנוגעות ל'גברא'. אלא שבת היא גם 'חפצא'. מהות קדושה. אז היא אמנם לא 'חפצא' במקום, אבל היא 'חפצא' בזמן.

בנקודה הזאת אפשר למצוא לכך הקבלה בעניין של בית המקדש. בית המקדש הוא לא רק עניין הנוגע ל'גברא'. כלומר לא מדובר אך ורק ברשימה ארוכה של דינים המחייבים את האדם, איפה מותר לי להיכנס ואיפה לא; מה אני צריך לעשות בכל מקום ומקום. אלא בית המקדש הוא קודם כל 'חפצא' של קדושה.

וכשם שבית המקדש הוא 'חפצא' של קדושה במקום, וצריך הכנה מיוחדת כדי להיכנס לאותו מקום, כך גם השבת היא 'חפצא' של קדושה בזמן, וצריך להתכונן כראוי כדי להיכנס אליה. בית המקדש הוא בית ה'. מקום שבו ה' מתגלה. מקום שבו קל יותר להרגיש את נוכחות ה' ואף 'לראות' אותו. "לראות ולהיראות". וכך גם שבת קודש היא זמן שבו אלוקות מאירה ביתר גילוי. וממילא, כתוצאה מכך, בשבת עלינו להתנהג אחרת, לדבר אחרת ואפילו לחשוב ולהרגיש אחרת.

חסידות אם כן נותנת לנו שבת אחרת. היא מאפשרת לנו להשתמש בכלים המיוחדים שיש לנשמה היהודית שלנו, על מנת לקלוט עניינים רוחניים.

כל זה מתקשר לדברים שאמרנו לעיל, בראשית הדברים. שכן תורת החסידות איננה 'השכלה', היא איננה חקירה ואפילו לא קבלה. חסידות משנה את כל התפיסה ומשפיעה על היראת שמים שלנו, על המחשבה, על הדיבור וגם על המעשה שלנו.

שינה את כל ההסתכלות

באחת השנים הגיע אלינו לישיבה בחור שלא עלינו ולא עליכם התרחק מאוד מדרך התורה ואף מדרך היהדות בכלל, רחמנא ליצלן. ההורים השבורים שלו עירבו בעניין רבנים גדולים וחשובים ביותר שהפעילו עליו את כל השפעתם. המאמץ המרוכז הזה השתלם והבחור חזר לתלם. אלינו לישיבה הוא הגיע כבר כבעל תשובה. מעולם לא דיברתי איתו על העבר שלו ואפילו לא גיליתי לו שאני יודע עליו.

באותה תקופה בה הגיע לישיבה, למדנו את ספר המאמרים (של כ"ק אדמו"ר הרשב"י נ"ע משנת) תרס"א – 'המשך' עמוק מאוד. הבחור עלה על דרך המלך וגם למד ברצינות.

בסוף השנה עניין אותי לדעת האם ואיך הנפש שלו התחברה למאמרים שלמדנו במשך השנה. במאמר המוסגר יצוין שב'המשך' תרס"א אין

טוב יותר את החסידות שלמדתי. ראיתי בעצמי, בדרך שלי, את הקשר בין הגבוה ביותר לתחתון ביותר."

עד כאן הסיפור ששמעתי מפיו של ר' שמחה ז"ל.

נו, אותו היסטוריון חוקר היה ככל הנראה אדם מעמיק ורציני מאוד. וזה בדיוק העניין שעליו דיברנו קודם לכן: העניינים הכי גבוהים ועמוקים בחסידות קשורים עם עניינים יומיומיים של יראת שמים.

המטרה היא כמובן לא לספר סיפורים יפים, אלא להפיק מהם מסקנות שנוגעות לכל אחד ואחד מאיתנו. גם אנחנו לומדים ב'ליקוטי תורה' על כך שעצמות אין סוף ברוך הוא משיגים על ידי קיום מצוות מעשיות. אבל אצלנו הדברים יכולים 'לעבור לדינו', כאילו זה עניין פשוט ומובן מאליו. לעומת זאת, אותו חוקר שנהיה חסיד הבין את הדברים לעומקם ולכן הם השפיעו עליו ושינו את חייו מקצה אל קצה. ה'ליקוטי תורה' חדר לתוכו ושינה אותו, וגם הוא, בהסבר שלו, הכניס חיות חדשה בדברי ה'ליקוטי תורה'.

המסקנה היא שצריכים ללמוד חסידות. צריכים ללמוד הרבה חסידות. ואז רואים שהדברים משפיעים על חיי היומיום. משפיע על היראת שמים, משפיע על המידות טובות. גם בבית זה משפיע לטובה. אדם שלומד חסידות ולאחר מכן נתקל בקושי או ברגע שיכול לגרום לחילה למשבר, איננו פועל באופן של גבורה ושבירה. החסידות שהוא למד נותנת לו כלים להתמודד עם כל סוגי המצבים, באופן טוב וחיובי.

ולחכיר מקרוב את תופעת החסידות ובעיקר את הצדדים ההיסטוריים שלה.

ר' שמחה הסכים ללוות אותו במחקרו ואף ללמוד איתו חסידות. בבית הכנסת הוא כמובן חבש כיפה על ראשו וכך הם למדו. אלא שזה לא הסתכם בלימוד חסידות בלבד. בין השאר הוסבר לו עניין הטומאה השורה על הידיים בלילה ולאור זאת התבקש ליטול בבקרים את ידיו. בהמשך התוודע לעניין ברכות השחר. בהתחלה סירב לבצע בפועל את כל אותם ענייני יהדות. אבל השיטה שלו הרי הייתה להכיר את הדברים מבפנים, מהשטח עצמו, כלומר להתחבר לאורח החיים של העומדים במרכז המחקר שלו, ועל כן לבסוף הוא התרצה.

בשלב הבא לימדו אותו על תפילין והוצע לו להתחיל להניח בכל בוקר. כאן חש האיש כמי שמנסים לטמון לו מלכודת. "עד כאן!", אמר והתנגד בחריפות להניח תפילין. "הרי הודעת לי כשלא באתי לכאן כדי להיות חסיד!", טען. אלא שהסירוב שלו להניח תפילין נתקל בסירוב מקביל של ר' שמחה וחבריו להמשיך לארח אותו ולהכיר לו את היהדות על פי החסידות. לבסוף לא הייתה לו בררה וגם בעניין הזה הוא נכנע (והחל להניח תפילין).

הכי גבוה בהכי נמוך

כעבור זמן נאלץ ר' שמחה לעזוב את מוסקבה במסגרת השליחויות שהטיל עליו הרבי הרייז' צ. תקופה ארוכה לאחר מכן חזר ר' שמחה לעיר והנה הוא פוגש את אותו היסטוריון חוקר, אלא שהפעם היה האיש עם כיפה, זקן ופאות. החליט ר' שמחה להתגרות בו מעט ואמר לו: "נו, גיבור גדול... כשבאת לכאן הצהרת שאינך מעוניין להיות חסיד, אבל הנה תראה מה קרה לך. תפסו גם אותך..."

בתגובה ענה לו אותו חוקר שכעת כבר היה יהודי ירא שמים וחסיד: "שמחה, אתה חושב שאתה חסיד גדול ואתה יודע מהי חסידות? בוא ואומר לך אני מהי חסידות. החידוש של אדמו"ר הזקן בתורת חסידות חב"ד הוא החיבור של הכי גבוה עם הכי נמוך."

והוא הסביר: "אתה לומד ב'ליקוטי תורה' על החיות האלוניות של העולמות שהיא איננה אלא 'הארה'. הארה של 'אור הממלא' שהוא עצמו הארה בלבד מ'אור הסוכב' שגם הוא באין ערוך לגמרי לגבי עצמות אין סוף ברוך הוא אשר עליו נאמר 'כולא קמיה פלא תשיב'. שום דבר לגבי אינו נחשב מציאות. כל הדברים הכי נפלאים, אינם מתקרבים לעצמות אין סוף ש'לית מחשבה תפיסא ביה'. ואחרי כל אריכות ההסבר הזה, כשאדמו"ר הזקן מגיע לסוף המאמר, הוא פתאום שואל: ואיך בכל זאת אפשר כן 'לתפוס' אותו, את עצמות אין סוף? הלא רק לפני רגע אמרת שאי אפשר לתפוס אותו ופתאום מסתבר שבעצם כן אפשר. הכיצד? אז אדמו"ר הזקן עונה: על ידי מצוות מעשיות... כלומר, בעולם האצילות אי אפשר 'לקחת' עצמות, אבל בעולם הזה הגשמי - דווקא כאן! - אפשר כן 'לקחת' עצמות אין סוף וזאת על ידי קיום מצוות מעשיות. הכי גבוה נמצא במקום הכי נמוך."

הוסיף אותו היסטוריון בעל תשובה ואמר לר' שמחה: "ואני הרגשתי את זה על עצמי. את החידוש הזה. את הרעיון הזה. ככל שיותר למדתי, ככל שיותר התעמקתי, זה תבע ממני בדרך ממילא להוסיף עוד איזושהי מצווה. העניין שלמדתי הוא עצמו דרש ממני עוד מצווה ועוד הקפדה. מאידך גיסא, כל מצווה שהוספתי וקיימתי, הרגשתי שאני מבין

בשורה גדולה
לעומדי הרמב"ם

מצטרפים לאלפי הלומדים המתענגים בלימוד במהדורה זו

בקרוב ארה"ס ספר קריבנות

22X30 ס"מ

להשיג בחנויות הספרים הטובות, וברשת ספרי 'אור החיים' להזמנות מרוכזות ולמשלוחים: **tzwiwil@gmail.com | 054-8167709**

בארה"ב: הר' סענדל וויס 347 - 5609770 info@BSDpublishers.com

כמו כן ניתן להשיג את הכרכים בפורמט קטן 17X24 ס"מ

רמב"ם
למבואר

נשמרתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדרך היומית

יומא נה – סח

אבן השתיה שבנשמה

ושתייה היתה נקראת (יומא נד, ב)

אבן השתיה היא אבן פשוטה ובלתי מסותתת (שהרי על בית המקדש בכלל נאמר "לא תניף עליהם ברזל", ועאכו"כ בנוגע לאבן השתיה), ועליה זרקו את הדם והקטירו את הקטורת וכו'.

והענין ברוחניות הוא, דאבן הוא דבר קשה וחזק, ומורה על עצם התוקף של איש ישראל, בחינת היחידה שבנפש, איתן שבנשמה, וכמאמר רבנו הזקן, ש"יהודי אינו רוצה וגם אינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות".

ובחינה זו קיימת גם משגגת הארון, שנתעלמו ונסתתרו הגילויים של לוחות העדות, ומכל מקום, עצם התוקף של איש ישראל – הוא תמיד בשלימותו.

ועל אבן זו זרקו הדם והקטירו הקטורת: דם – מורה על חיות הגוף, וקטורת – הוא ענין הריח, "שהנשמה נהנית ממנו". והיינו, שהעבודה היא להעלות את כל עניני הכחות והחיות – הן של הגוף והן של הנשמה – אל אבן השתיה שהיא תמיד בשלימותה, דהיינו שכל פרטי החיות צריכים להיות מתאימים עם כח המסירת נפש של היחידה שבנפש.

(ע"פ תורת מנחם ח"ל ע' 270-269)

סוכב וממלא כל עלמין

רבי אליעזר אומר עולם מאמצעיתו נברא... רבי יהושע אומר עולם מן הצדדין נברא (יומא נד, ב)

ונראה לומר כי מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, ואלו ואלו דברי אלקים חיים.

דהנה אמרו בזהר הקדוש דקב"ה הוא ממלא כל עלמין ומסבב כל עלמין. ור' אליעזר ור' יהושע דיברו מבריאת העולם וקיומו, שהוא מעיקר האור המאיר מן הצדדין היינו סוכב כל עלמין, והאור המאיר מאמצעיתו – מתוכו היינו ממלא כל עלמין, כי מלא כל הארץ כבודו.

וזהו אלו ואלו דברי אלקים חיים, שכל אחד מהמאן דאמרי מדברים מדברי אלקים חיים שמקיימים את העולם. וכן אפשר לומר בכל הפלוגתות שקיימא לן אלו ואלו וכו', הוא פירושו כן, שכל אחד אמר לפי מדתו ומדריגתו שהוא חיות העולם וקיומו.

(אור תורה סימן נא)

הים שמעל הבהמות

ים שעשה שלמה עומד על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם מלמעלה (יומא נה, ב)

הים הוא ספירת המלכות, שהיא הספירה האחרונה בעולם האצילות. ונקראת ים על שם שמקבלת וכוונסת בתוכה כל האורות דעולם האצילות, ומעליה ומכסה על מה שבתוכה, ומשפעת חיות לכל העולמות, וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים.

אמנם הים הוא "עומד עליהם מלמעלה", כי מדת מלכות אינה כשאר המדות שהם בבחינת קירוב, כמו חסד ואהבה ששייך עם מי שמקורב עמו, מה שאין כן מלכות היא מדת ההתנשאות וההגבהה שמתנשא למלך, שהרי על בנים לא שייך לשון מלוכה, כמו שאין שייך לשון מלוכה בנפש האדם לומר שמולכת על אברי הגוף, שכשעולה במחשבתו להניע בידו אזי תיכף תעשה היד רצונו, ומכל מקום מפני שהביטול של היד הוא להיותה עצם אחד עמו ולכן אין נופל על זה כלל לשון מלוכה, אלא מלוכה הוא דוקא על מי שהוא דבר נפרד ממנו

ושאעפ"כ נכנע לו ובטל אליו.

וכמו"כ למעלה בחינת ומדת מלכותו ית'. ע"ז אמרו אין מלך בלא עם, עם מלשון גחלים עוממות, דהיינו זרים ונפרדים דוקא, שהם העולמות ב"ע שהם נבראים בעלי גבול ותכלית ובבחינת יש ודבר נפרד וע"ז שייך מלכותו ית' כשהם מקבלים עול מלכות שמים ומבטלים את עצמם.

וזהו והים עומד עליהם מלמעלה, בבחינת רוממות והסתלקות, ועל ידי זה נעשו בחינת עם ונפרדים, ואז שייך עליהן בחינת מלוכה וגם מבחינת התנשאות זו נמשך להם החיות וההתהוות שיתהוו מאין ליש כנודע.

ולחיות שקבלת החיות מהמלכות היא על ידי העלם והסתר, לכן נעשו הנבראים בבחינת פירוד והתחלקות, וזהו הי"ב בקר, שהם המרכבה העליונה דבריא, שהמרכבה היא ד' חיות פני אריה אל הימין ושוור אל השמאל וכו', והם גופא מתחלקים לג', שלשה פונים צפונה וכו', והיינו כנגד ג' פרקים שיש ביד וברגל, שהוא ההתחלקות דכל מדה גופא לג' חב"ד, חג"ת, ונה"י, וכל התחלקות זו היא מפני ההעלם שעל עולם האצילות.

(לקוטי תורה בלק סח, א-ג. שער האמונה פרק נה)

כיפורים – על שם הפור

שני שעירי יום הכיפורים מצותן שיהיו שניהן שוין במראה ובקומה ובדמים ובלקייחתן באחד (יומא סב, א)

טעם הדבר הוא, דהנה ענין הגורל הוא למעלה מהשכל, שהגורל הוא בכלל בשני דברים שוים, כי כאשר אחד מהם הוא טוב יותר, אין מקום לגורל, כי הבחירה בו אינה מצד הגורל אלא מצד הכרח השכל. ורק כששני הדברים הם שוים, כיון שמצד השכל אי אפשר להכריע באיזה מהם לבחור, סומכים אז על הגורל שלמעלה מהשכל.

ועל דרך זה הוא למעלה, דגורל הוא למעלה מהשתלשלות, דבחינת החכמה היא ראשית ההשתלשלות, וגורל שהוא למעלה מהחכמה הוא למעלה מהשתלשלות. וזהו תוכן הגורל דיוהכ"פ שבו ביום מתגלה אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות. וזהו לפני הוי' תטהרו, היינו שהכפרה נמשכת מבחינה שלמעלה משם הוי', כי הוי' הוא השתלשלות (י"ד חכמה ה' בינה וכו'), והגילוי דיוהכ"פ הוא למעלה מהשתלשלות, וזהו ענין הגורל.

ובעומק יותר, הגורל הוא למעלה לא רק מהשכל, אלא גם מהרצון שלמעלה מהשכל. שהרי כשאדם מטיל גורל הוא מחליט דכמו שיפול הגורל כן יהיה רצונו. דמזה מוכח שהגורל מגיע בדרגא שלמעלה גם מהרצון, שלכן הרצון הוא כפי הגורל.

ועל דרך זה הוא למעלה, דענין הגורל הוא בבעל הרצון שלמעלה מהרצון עצמו. וגם בחינה זו היא למעלה משם הוי', כי ההתחלה דשם הוי' היא הקוץ שעל הי"ד, שרומם על הרצון שלמעלה מחכמה, וביהכ"פ הוא המשכת וגילוי בחינת בעל הרצון שלמעלה מרצון, ענין גורל.

וזהו הסיבה לכך שביום זה מתכפרים כל הענינים הבלתי רצויים, כי שלימות הכפרה על הענינים שעשו היפך הרצון דתומ"צ הוא כשהמשכת הכפרה היא מאור א"ס בעל הרצון שלמעלה מהרצון דתורה ומצוות. והנה ידוע שכפורים היינו כמו פורים, והיינו כי פורים הוא על שם הפור, שהוא ענין הגורל – המשכה מבעל הרצון, ולכן יום הכיפורים הוא גם יום כפורים כפשוטו, שבו מתכפרים הענינים הבלתי רצויים.

(תורת מנחם ח"ח ע' 16)

השגת כהן גדול

שם המפורש שהוא יוצא מפי כהן גדול (יומא סו, א)

דהנה אמרו רז"ל לא כמו שאני נכתב אני נקרא, נכתב אני בהוי"ה ונקרא אני באדני"י. והטעם לזה הוא, כי שם אדני"י הוא מדת המלכות, ואין מלך בלא עם ואין אדון בלא עבדים. נמצא כי שם אדני"י הוא נקרא מחמת שאנחנו עמו ועבדיו. והואיל שנקרא שם אדני"י מצידנו, לכן הורשה לנו לקרוא שם אדני"י, וכמו כן שאר כינויים מטעם הנזכר. אבל שם הוי"ה הוא שם העצם המהוה כל היות, אשר קודם בריאת העולם היה הוא ושמו אחד מיוחד בכתר, לכן אינו נקרא ככתבתו.

ושם אדני"י הוא על ידי שעשה צמצום אחר צמצום עד שיכולים לסובלו יתברך, ועל ידי זה נקרא אדון בשביל שיש לו עם, וכל זה שיש לו עם הוא מכח שצמצם את עצמו כביכול, כמשל האב שצמצם את דעתו ושכלו בשביל בנו, ועושה מעשה נערות בשביל בנו שיהיה לו תענוג. ולמה עושה מעשה נערות, בשביל שאין הבן משיג את שכלו הגדול. כך הוא יתברך מצמצם את עצמו בשביל שיהא לנו תענוג, ולכן אין אנו רשאים לקרואו רק בשם אדני"י, כי אין אנו משיגים רק מדרגה קטנה שבעולמות שבצמצום, והוא מכח שרצה להיות אדון"ן, אבל שם הוי"ה ב"ה שהוא שם העצם יתברך, אין אנו משיגים.

וכן כל העולמות אינם יכולים להשיג, רק בהתפשטות הגשמיות והתגברות כח הרוחני, כמו כהן גדול ביה"כ שאז הוא שבת שבתון, כי קדושת שבת משפיעה בכל העולמות וששת ימי המעשה, ויהי"כ קדושתו למעלה יותר שאין בו אכילה ושתייה, ואז יכול להשיג מקצת השכל שלמעלה מהעולמות, לפיכך הזכיר את השם המפורש שהוא שם העצם יתברך.

(אור תורה סימן שסח. שצ)

סוד השעיר לעזאזל

בא לו אצל שעיר המשתלה. מסרו למי שהיה מוליכו

(יומא סו, א)

להיות שהנפש האלוקית והנפש הבהמית מתלבשים ומתאחדים זע"ז בהכרח שהמדות דנפש האלוקית, דהיינו בחינת האהבה שיש בנה"א לאהוב את ה', הרי היא מתלבשת גם בהאהבה דנפש הבהמית, והיינו שמבחינה האחרונה שבהאהבה אלקית נמשך באותה האהבה הזרה של הבהמית, וממש כאלו הוטמאה הניצוץ האלקי באהבת אותו הדבר הזר.

אמנם אחר כך כשעושה תשובה ומוסר נפשו ורצונו רק לה' לבדו בתשובה האמיתית דיהי"כ"פ, הרי מתבררת האהבה האלקית, עד שתתפרד מן האהבה הזרה. ובתשובה מאהבה רבה הרי גם האהבה הזרה מתהפכת לטוב.

דהנה כאשר נתבררה ונפרדה האהבה האלקית וגם האהבה זרה נהפכת לטוב, מכל מקום נשאר פסולת היותר גס, והוא עצם מעשה הרע ר"ל, או המחשבה והרהור הרע. כי מה שנהפך לטוב הוא הכח המתאוה דנפש הבהמית, והיינו הרצון הרע ממש. אבל עצם מעשה הרע, והיינו אותיות המחשבה והרצון בהתאוה רעה, אינו נהפך לטוב, וזה צריך לדחות לחוץ, כיון שאי אפשר להעלותו.

והנה בהפסולת הגס הזה בהכרח שיש בזה איזה שמץ מהאהבה דנפש האלוקית, וכמו פסולת היותר גס מהמאכל, שנודחה לחוץ ועדיין הוא מאכל עכ"פ לברב אחר, ובהכרח שיש בזה איזה חיות, וזהו ענין שעיר המשתלה, עליו נאמר ונשא השעיר עליו את עונות בני ישראל, היינו לאחר התשובה שנברר כל חלקי הטוב וגם האהבה זרה נהפכה לטוב, ונשאר הפסולת היותר גס שאי אפשר להיות נהפך לטוב, וזהו שנותנים להשעיר המשתלה שנושא עליו ומקבל ניקה מזה כו', והוא כדי להשקית את המקטרג נותנים לו חלק הפסולת היותר גס שאין לזה בירור, והשעיר לעזאזל הוא שווה ממש להשעיר שמכניס דמו מבית לפרוכת, שהיא העלאה נפלאה בבחינת לפני הוי', ושעיר כזה ממש שולחים לעזאזל, והיינו שנמשך מבחינת לפני ה' ליתן הפסולת הנדחה שיהי' לו

חיות מזה, ועל ידי זה הוא מסכים על השפעת הפנימיות שיומשך לנשמות ישראל, והיינו, ההמשכה מבחינת לפני הוי' בשם הוי' כו', ואזי ממילא משם אורידך נאום הוי' כו'.

(ע"פ ספר המאמרים תרע"ח ע' לה-לו)

אמיתת אהדותו

חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת (יומא סו, ב)

חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, מהו אמת.. אל"ף רישיה דאלפא ביתא, מ"ם באמצעייתה, תי"ו בסופה. לומר אני ה' ראשון שלא קיבלתי מאחר ומבלעדי אין אלהים שאין לי שותף ואת אחרונים אני הוא שאיני עתיד למסרה לאחר (ירושלמי סנהדרין פ"א א"א)

דהנה שם אלוקים הוא מדת הדין והצמצום, המסתיר על שם הוי'. אמנם ההסתרה הוא כח אלקות ממש כמו הגילוי, וכדכתיב אכן אתה אל-מסתתר, והן ב' מדרגות - כח הבלתי בעל גבול, וכח הגבול. דשניהם הם כח האין סוף ב"ה כמ"ש בעבודת הקודש (ח"א פ"ח).

ויובן זה בדרך משל בנפש האדם שיש בו גם כן כח הגילוי וכח ההגבלה וההסתרה, וכמו בכח השכל הרי יש כח הגילוי בכח המשכיל להשכיל השכלות, דמצד כח זה יכול להיות בכל דבר מושכל גילוי השכלות עד אין שיעור, ויש כח המגביל להגביל כל דבר מושכל דעד פה תבא ותו לא. דבכדי שיוכל להסביר השכל לזולתו מוכרח הוא להגביל ולצמצם אור שכלו, והיינו שמעלים קצת האור באותו השכל עצמו, שאין האור שלו מאיר בגילוי ביותר, ואז יוכל להתלבש בלבושי השגה.

אמנם כח המגביל הרי הוא כח שכלי ממש כמו כח הגילוי, שהרי ההגבלה אינה על ידי דבר הבא מבחוץ, אלא הוא כח שכלי שיכול להגביל את אור השכל שלו בו, וכמו שהוא גם כן בכל הכוחות, כמו בכח התנועה שביד, שמצד כח הגילוי יכול להתפשט בלי שיעור, אבל יש בו כח המגביל כמה יתפשט, וכמו בכתיבת אותיות שיש בזה הגבלה באורך הקוים, ושיהיה האות באופן מסויים דווקא.

והדוגמא מזה יובן למעלה בשם אלקים המגביל את השם הוי', שהוא כח אלקי ממש, דכמו ששם הוי' הוא כח א"ס כו' כמ"כ השם אלקים הוא ג"כ כח אין סוף ממש, אלא דשם הוי' הוא בחינת דביקות ניכרת במקורו ושם אלקים אינו בבחינת דביקות ניכרת.

ומאחר דשם אלקים הוא ג"כ אלקות ממש, הרי אינו שייך שהשם אלקים יסתיר באמת ח"ו על השם הוי', שהרי עצם אינו מסתיר על עצם. והראיה לזה הוא מ"ש בשו"ע אורח סי' צ"א לענין כיסוי הראש, שאינו מועיל מה שמכסה בידו, ומבואר הטעם מפני שהוא עצמו אינו יכול לכסות על עצמו, ורק מה שהוא דבר אחר יכול לכסות ולהסתיר, וכמו כן שם אלקים שהוא אלקות ממש כמו שם הוי', אינו שייך שיסתיר באמת על השם הוי'. וההסתרה אינו אלא לגבינו, שלנו אינו נראה האור והגילוי, אבל לגבי שם הוי', אינו מסתיר כלל וגם ע"י השם אלקים מאיר באמת שם הוי' בגילוי ממש כמו שהוא.

ויובן גם כן מהשפעת השכל, דהמשפיע, גם אחרי שהעלים אור שכלו והלבישו בהסברים ומשלים, הרי המשפיע בעצמו רואה בהמשלים את כל עומק שכלו העצמי כמו שהוא, ורק המקבל אינו רואה אלא את השכל המצומצם.

וזהו אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים. אני ראשון היינו קודם כל ההשתלשלות כשלא היו עדיין עולמות, ואני אחרון לאחר כל ההשתלשלות שיהי' וחד חרוב. ומבלעדי באמצעייתא היינו בזמן העולמות, אין אלקים המסתיר כלל, ומאיר גילוי אור א"ס ממש, דכשם שלפני הצמצום היה אור א"ס ממלא כל מקום החלל, כמו כן לאחר הצמצום ג"כ אור א"ס ממלא כל מקום החלל בגילוי ממש, ואם כן באמת כולא קמי' כלא חשיב, שאין העולמות בבחינת מציאות כלל כמו מצד שם הוי', מאחר דהוי' ואלקים כולא חד, דגם בשם אלקים מאיר גילוי שם הוי' ממש.

(ע"פ ספר המאמרים תרס"ה ע' קפא ואילך)

יפוצ מעיינותיך הוצה

ביקור בספריית 'מעיינותיך' / בנימין ליפקין

אוצר מאמרי חסידות

מתוך אלפי המאמרים של כ"ק אדמו"ר זי"ע

בעלמא, הנאמרים רק מכוח ההבנה, העיון והפלפול, כי אם הארה מאור נשמתו של האומר, ניצוץ מתוך יקוד אמונתו ולהט דבקתו בבורא. בעולם החסידות, אתה למד מאישיותו של האומר על דברי תורתו, ומן התורה – על אומרה.

רק ביחידים ממאמריו של רבינו, כפי שהועלו על הכתב, ניתן למצוא מאפיינים חיצוניים של התלהבות או השתפכות הנפש. לרוב הם כתובים בתמציתיות, בריכוז עצום, בסגנון עצור ומאופק עד לפלא. אבל כששורה מצטרפת לשורה, פסקה לפסקה ומאמר למאמר, אזי עולה ופורצת מתוך האותיות הכתובות שאיפה-תביעה נפשית אדירה, שאין המוח יכול לקלוט ואין הלב מסוגל להכיל.

ככלל פותחים המאמרים בדיון על פירושו של פסוק בתורה או מאמר חז"ל. אך לרוב משמש הפתיח מעין נקודת מוצא בלבד; שכן, אף שרבים מהמאמרים מתייחסים במישרין לפרשת השבוע או למועד שבו נאמרו, רובם ככולם הם למעשה פרקים במחשבת חסידות חב"ד, היורדת לשרוש השאלות העמוקות והיסודיות ביותר – אחדות הבורא, מהות הנשמה, משמעות התורה והמצוות, כוונת הבריאה ותפקיד האדם עלי אדמות. מתוך כך מתבררים במאמר עניינים דקים ומופשטים מכשוננו של עולם, אם בספירות העליונות והשתלשלות העולמות, ואם בחקר תכונות הנפש, מידותיה ותכונותיה.

למאמרי החסידות נקשרו כתרים רבים לאורך הדורות. ולהרה"ק רבי הלל מפאריטש, תלמיד הגדול של האדמו"ר האמצעי וחתנו היצמח-צדק, מיוחסת האמירה, שבשעה שמשמע הרבי מאמר דא"ח, "שכינה מדברת מתוך גרונו".

דברי תורתם של אדמו"רי החסידות נחלקים ל'שיחות' ול'מאמרים'. ה'שיחות' נושאות אופי פחות מוגבל ולעתים אף נאמרים במסגרת דברים בלשון צחות. גם תחומי העיסוק של ה'שיחות' רחבים יותר – מבירור סוגיות תלמודיות, דרך ענייני הלכה ומנהג ועד הפקת לקחים מאירועי היום-יום. לעומת זאת, 'מאמר' מכונה "דברי אלוקים חיים".

הוא נאמר בניגון מיוחד, בארשת רצינית מיוחדת, והקהל עומד על רגליו בעת אמירתו. ה'מאמרים' עוסקים בענייני חסידות טהורים – מביאור סוגיות עמוקות בתורת החסידות ועד ענייני עבודת ה' ברוח החסידות.

מתוך אלפי המאמרים שהשמיע כ"ק אדמו"ר זי"ע – שאת מקצתם הגיה בעצמו ורובם נכתבו בידי השומעים ולא הוגהו – נבחרו לספר הנוכחי חמישים מאמרים יסודיים. המאמרים מבארים את תוכנם הפנימי של מועדי השנה או סוגיות יסוד במחשבת החסידות: אחדות ה', משמעות התורה והמצוות, תכלית הבריאה ועוד.

בשיקולי בחירת המאמרים ניתנה עדיפות לכאלה שלימודם אינו דורש ידע נרחב בתורת החסידות. ל'מאמרים' נוספו כותרות ותוכן מפורט, המסכם את הנקודות העיקריות המתבארות במאמר, והעשוי לסייע להבהרת המבנה והשתלשלות המהלך. כמו כן נפתחו ראשי התיבות ותורגמו מילים שנאמרו ביידיש.

במבוא לספר הנוכחי מצוין בצדק כי הנושאים הנידונים במאמריו של רבינו זי"ע הם כלל הנושאים שבהם עוסקת משנת חב"ד לדורותיה. אך דומה כי ניתן למצוא ברבים מהם קווים משותפים, שבהם אולי אפשר לראות את תמצית חידושו של רבינו בתחומים אלה. וכאשר בתורות חסידיות עסקינן, הרי אין הם חידושים ופירושים

המחזור ה-40 ללימוד הרמב"ם היומי

במסגרת התקנה שחולל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע
מסתיים בהשגחה פרטית בדיוק ביום ההילולא ג' תמוז
הזדמנות-פז ללמוד את כל התורה כולה

הצטרפו ללימוד ג' פרקים ביום במשנה תורה להרמב"ם
והספיקו להקיף את כל התורה כולה בתוך פחות משנה!